

สารนิพนธ์

เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและฉิมไทย

โดย

นางสาวนันทกานต์ เมฆจันทร์

รหัสนักศึกษา 05600629

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อสารนิพนธ์	ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและ ซิมไทย
ผู้เขียน	นันทกานต์ เมฆจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	อาจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ ทศนบรรจง
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ “ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทยและศึกษาเกี่ยวกับลักษณะวิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้บรรเลงและโอกาสในการบรรเลงของเครื่องดนตรีหยางฉินและเครื่องดนตรีซิมของไทยโดยมีวิธีการศึกษาจากหนังสือ บทความวิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษาพบว่า ความเหมือนของทั้งหยางฉินและซิมไทยคือ เป็นเครื่องดนตรีประเภทใช้ตี และเป็นเครื่องดนตรีสายที่ใช้ลวดซิงและใช้ไม้ตีให้เกิดเสียง วิธีการบรรเลงก็ใช้ไม้ตีลงบนสายลวดทำให้เกิดเสียงเหมือนกัน ลักษณะการเล่นที่มีการตีรัวหรือกรอและตีโน้ตเดี่ยวเหมือนกัน โอกาสที่ใช้ในการบรรเลงก็มีความนิยมบรรเลงเดี่ยวเหมือนกัน ความแตกต่างระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้คือระบบเสียงที่ใช้ หยางฉินใช้ระบบเสียงเป็นสากล จึงแตกต่างกับระบบเสียงของซิมที่เป็นโน้ตเสียงคู่แปดแบบไทย ทั้งสองยังมีการใช้บทเพลงที่บรรเลงแตกต่างกันเนื่องจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีรูปร่างภายนอกที่คล้ายกันแต่หย่องของหยางฉินจะมีหย่องเดี่ยวที่เป็นอิสระ ส่วนซิมไทยจะมีหย่องเป็นคู่ ๆ เป็นการแยกเครื่องดนตรีทั้งสองได้อย่างชัดเจน

แม้หยางฉินจะเป็นเครื่องดนตรีที่มีอิทธิพลต่อซิมของไทยมีลักษณะที่คล้ายกันมาก แต่เนื่องจากการรับอิทธิพลเข้ามาจึงทำให้ซิมต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของคนไทย เครื่องดนตรีทั้งสองจึงมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : เครื่องดนตรี, หยางฉิน, ซิมไทย

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและชิมไทยเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

สารนิพนธ์ชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ ทศนบรรจง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นันทกานต์ เมฆจันทร์

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่ 1	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการศึกษา	4
1.6 กรอบการศึกษาและการวิเคราะห์	4
บทที่ 2	5
2.1 หยางฉิน (จิมฉิน).....	5
2.1.1 ประวัติของหยางฉิน	5
2.1.2 ลักษณะของหยางฉิน	7
2.1.3 วิธีการบรรเลง	8
2.1.4 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลง	9
2.1.5 โอกาสที่ใช้บรรเลง.....	9
2.2 จิมไทย.....	10
2.1.1 ประวัติของจิมไทย.....	10
2.2.2 ลักษณะของจิมไทย.....	12
2.2.3 วิธีการบรรเลง	17

2.2.4 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลง	18
2.2.5 โอกาสที่ใช้บรรเลง.....	18
2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3	20
3.1 วิธีที่ใช้ศึกษาค้นคว้า	20
3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร	20
3.1.2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	20
3.2 ลักษณะของข้อมูล.....	20
3.3 เครื่องมือและวิธีการ.....	20
3.4 การรวบรวมข้อมูล.....	21
3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ	21
3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์	21
3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
บทที่ 4	22
4.1 ความเหมือนของหยางฉินและซิมไทย.....	22
4.1.1 ลักษณะของหยางฉินและซิมไทย	22
4.1.2 วิธีการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย	24
4.1.3 โอกาสในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย	24
4.2 ความแตกต่างของหยางฉินและซิมไทย.....	25
4.2.1 ลักษณะของหยางฉินและซิมไทย	25
4.2.2 วิธีการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย	27
4.2.3 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย.....	27
4.2.4 โอกาสในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย	32

สรุปท้ายบท.....	32
บทที่ 5	34
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	34
5.1.1 ประวัติความเป็นมาของหยางฉินและชิมไทย	34
5.1.2 ความเหมือนของหยางฉินและชิมไทย	34
5.1.3 ความแตกต่างระหว่างหยางฉินและชิมไทย	35
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	36
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	36
บรรณานุกรม.....	37
ประวัติย่อผู้วิจัย	39

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1.....	5
ภาพที่ 2.....	10
ภาพที่ 3.....	22
ภาพที่ 4.....	23
ภาพที่ 5.....	23
ภาพที่ 6.....	24
ภาพที่ 7.....	26
ภาพที่ 8.....	26
ภาพที่ 9.....	28
ภาพที่ 10.....	29
ภาพที่ 11.....	30
ภาพที่ 12.....	31
ภาพที่ 13.....	32

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างเป็นอันดับต้นๆ ของโลก อยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันนี้ทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษาที่ใช้สื่อสาร ประเพณี รวมไปถึงดนตรีของท้องถิ่นที่มีลักษณะการบรรเลงและเสียงที่แตกต่างกัน

เสียงดนตรีของจีนคิดค้นมาอย่างมีระบบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เสียงดนตรีของจีนเกิดขึ้นมาจากเสียงพื้นฐานเพียง 1 เสียง เรียกว่า huang chung เกิดจากการเป่าลมผ่านท่อไม้ไผ่ 1 ฟอน (ใบ) เสียงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น มาจากการตัดไม้ไผ่ด้วยความยาวต่าง ๆ กัน โดยใช้ระบบการวัดที่มีอัตราส่วนแน่นอนเหมือนกับสูตรทางคณิตศาสตร์ จากเสียงพื้นฐานเพียง 1 เสียง จะนำไปสร้างให้เกิดเสียงต่าง ๆ อีกจนครบ 12 เสียง หรือ 12 ใบ นักวิชาการทางดนตรีเชื่อว่า เสียงทั้ง 12 เสียงของจีนที่เกิดขึ้นมานั้น มีความเกี่ยวข้องกับราศี 12 ราศี เดือน 12 เดือน ชั่วโมงของเวลากลางวันและกลางคืน รวมทั้งการแบ่งเพศชายและหญิงด้วยระบบเสียง 5 เสียง ที่พบในดนตรีจีนถือสารเลือกเสียง 12 เสียงที่เกิดขึ้น นำไปจัดรูปแบบใหม่ให้เป็นบันไดเสียงที่ต้องการเพื่อนำไปใช้สร้างเพลงต่าง ๆ ต่อไป (jirawat, 2562 : ออนไลน์) เครื่องดนตรีของจีนมีหลายประเภท เช่น พิณพระจันทร์ เอ้อหู กู่เจิ้ง ผีผา หยางฉิน

“หยางฉิน” เป็นเครื่องดนตรีสำคัญที่ขาดเสียมิได้ในวงดนตรีจีน โดยปกติตัวหนังสือภาษาจีนที่หมายถึงหยางฉินเขียนว่า 扬琴 บางครั้งก็เขียนว่า 洋琴 อ่านว่าหยางฉินเช่นเดียวกัน แปลว่า เครื่องดนตรีที่มาจากต่างชาติ ลักษณะนามเสียง การกำเนิดเสียงและที่มาเป็นกลุ่มเดียวกันกับเปียโน มีน้ำเสียงกังวาน ชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ ฟังดูโอ้อ่า ยิ่งใหญ่ หนักแน่นแต่นุ่มนวล บรรเลงเพลงซำดุก เสียงน้ำพุพุ่งชานจากหุบเขา บรรเลงเร็วดุจสายน้ำเชี่ยวกราก ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเดี่ยว บรรเลงประสม หรือบรรเลงประกอบ เสียงของหยางฉินก็บรรเลงได้จับใจยิ่งนัก นอกจากนี้ยังใช้บรรเลงประกอบการขับลำ การแสดงต่าง ๆ โดยเฉพาะวงดนตรีพื้นบ้าน หยางฉินนับเป็นเครื่องดนตรีสำคัญที่ขาดมิได้เลยทีเดียว (เมฆม สอดส่องกฤษ, 2551 : 155)

หยางฉิน เป็นเครื่องดนตรีชนิดเดียวที่มีระบบเสียงเป็นสากล รูปร่างสี่เหลี่ยมคางหมู ใช้ไม้ตีทำจากไม้ไผ่ ตีลงบนสายให้เกิดเสียง น้ำเสียงใสกังวาน ไพเราะรื่นหู แฝบแพร่เข้าสู่ประเทศจีนมาทางประเทศแถบตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง ในยุคแรกเริ่ม ได้รับความนิยมแถบมณฑล กวางตุ้ง เครื่องดนตรีนี้เดิมเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองของชาวอาหรับและเปอร์เซีย มีชื่อเรียกเป็นภาษา

พื้นเมืองว่า ซานเทอร์ (Santur) จากนั้นเผยแพร่เข้าสู่ยุโรป อเมริกาเหนือ และมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปแต่ละท้องถิ่น เช่น ดัลซิเมอร์ (Dulcimer) ซิมบาลอน (Cimbalon) แฮกเบรต (Hackbrette) ซัลเทอรี (Psaltery) เป็นต้น ส่วนชื่อเรียกในประเทศจีน ด้วยรูปร่างของซิมและท่าทางการบรรเลงของแซนทั้งสอง ที่คล้ายกับการโอบบินของผีเสื้อ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า ซิมผีเสื้อ (เมฆม สอดส่องภฤช, 2554 : 77-78)

วัฒนธรรมต่าง ๆ ของจีนได้แพร่หลายเข้ามาในประเทศอื่นผ่านทางเส้นทางสายไหมในการค้าขาย รวมทั้งประเทศไทยที่ได้รับวัฒนธรรมของจีนเข้ามาด้วย หนึ่งในวัฒนธรรมที่เข้ามาในประเทศไทยคือ เครื่องดนตรีจีน เช่น หยางฉิน ซิมคองเข้ามาในประเทศไทยราวสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นโดยชาวจีนที่เข้ามาติดต่อค้าขายได้นำมาบรรเลงกัน จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณ พ.ศ. 2461-2462 จึงมีนักดนตรีไทยนำซิมมาบรรเลงร่วมกับวงดนตรีไทย ต่อมาได้รับความนิยมนำมาบรรเลงผสมวงเครื่องสาย ตั้งแต่นั้นมาไทยก็ได้สร้างซิมขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุในประเทศทั้งหมด แต่ได้รับปรับปรุงรูปแบบและวิธีบรรเลงบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับรสนิยมของคนไทย (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560 : 26)

คำว่า ซิม มาจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ซึ่งมาจากอักษรจีน 琴 ซึ่งในภาษาจีนกลางอ่านว่า ฉิน คำนิยามของซิมคือ เครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวใช้ดี นักดนตรีไทยได้นำซิมเข้ามาบรรเลงในต้นของรัชกาลที่ 3 และได้แก้ไขให้เปลี่ยนมาใช้สายลวดทองเหลืองที่มีขนาดโตขึ้น เทียบเสียงเรียงลำดับไปตลอดจนถึงสายต่ำสุด เสียงคู่แปดมือซ้ายขวามีระดับเกือบตรงกันและเปลี่ยนไม้ตีให้มีความใหญ่มากขึ้น หย่องที่หนูนมีความหนากว่าเดิม เพื่อให้เกิดความสมดุลไม่ให้เสียงดังเกินไป ซึ่งลักษณะของซิมไทยแบ่งเป็นสองส่วนคือ 1. ตัวซิม ทำด้วยไม้ มีลักษณะกลวงอยู่ภายใน ด้านบนซึ่งสายทองเหลืองเรียงสลับกันเป็นแถว ๆ ตามแนวนอน มีด้วยกันทั้งหมด 14 แถว แถวละ 3 สาย รวมสายซิมทั้งหมด 42 สาย ที่นิยมใช้สายทองเหลืองเพราะมีสำเนียงกังวานไพเราะดี สายซิมทุกสายมีหมุดทองเหลืองยึดอยู่ทั้ง 2 ด้าน ด้านละ 42 ตัว หมุดทางด้านขวามือของผู้บรรเลงใช้หมุดสำหรับเทียบเสียงได้ ส่วนหมุดทางด้านซ้ายมือใช้สำหรับยึดสายซิมเท่านั้น บนพื้นของตัวซิมมี "หย่อง" 2 อัน ทำด้วยไม้รูปแบนยาวกรูเป็นลวดลายสวยงาม ส่วนบนทำเป็นสันแข็ง วางห่างกันประมาณ 20 ซม. รองหนุนสายซิมทุกแถวไว้ โดยวางหนุนเป็นแนวตั้งฉากกับแนวของสายซิมทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงสะเทือนจากสายซิมลงไปสู่ตัวซิมถัดจากแนวของหมุดซิมทั้ง 2 ด้านเข้ามาเล็กน้อยมีแนวสันไม้เตี้ย ๆ เรียกว่า "สะพาน" รองรับสายซิมไว้อีกชั้นหนึ่ง โดยวางแนวสอดเข้าหากัน เหมือนรูปพีระมิด สะพานนี้ทำหน้าที่จัดระดับความตึงของสายซิมเพื่อให้เสียงมีความสูงต่ำต่างกัน ไม้พื้นของตัวซิมทำด้วยไม้เนื้อโปร่งเพื่อให้ เสียงก้องกังวานผิวหน้ากรูเป็นช่องรูปวงกลมไว้เพื่อให้เสียงออกดีขึ้น ตรงกลางตัวซิมทำเป็นลิ้นชักเล็ก ๆ สำหรับเก็บค้อนที่ใช้เทียบเสียงซิม 2. ฝาซิม ทำด้วยไม้เช่นเดียวกัน ถ้าเป็นแบบดั้งเดิมของจีนมักนิยมเขียนลวดลายเป็นภาพปี่เซียะ (รูปเซียะ 8 องค์) เรียกกัน ว่า "ซิมปี่เซียะ" มี

ขนาดเล็กกว่าขิมที่ใช้บรรเลงกันในปัจจุบันผาขิมนั้นนอกจากจะใช้ปิดคลุมขิมแล้ว ยังใช้รองหนุนตัวขิม ในขณะที่บรรเลงเพื่อให้เสียงดังกังวานดียิ่งขึ้นด้วย บทเพลงที่นิยมใช้ในการบรรเลงขิมคือ เพลงจีนขิมเล็กและเพลงจีนขิมใหญ่ ซึ่งเป็นเพลงสำเนียงจีนที่เกิดขึ้นในรัชกาลที่ 6 โดย พระประดิษฐไพเราะ (ราชบัณฑิตสถาน, 2545 : 25-26)

หยางฉินและขิมมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากจีน ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนวัสดุและรูปร่างแต่ก็ยังคงวิธีการบรรเลงไว้เหมือนเดิมคือการใช้ไม้ตี และใช้สายลวดขึงเพื่อใช้ตีให้เกิดเสียง แม้ทำนองที่ใช้บรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้จะไม่ได้เหมือนกัน แต่ทางการบรรเลงขิมก็ยังคงบรรเลงเพลงที่มีสำเนียงจีน เพื่อคงเอกลักษณ์จีนของเครื่องดนตรีหยางฉินไว้

สังเกตได้ว่าทั้งหยางฉินและขิมมีลักษณะที่คล้ายกันมากจนอาจจะแยกไม่ออกกว่าเป็นเครื่องดนตรีของชาติจีนหรือไทย เนื่องจากการรับเอาเครื่องดนตรีชนิดนี้มาจากประเทศจีนเข้ามาในไทย จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเล่นและวัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องดนตรีเพื่อให้เหมาะกับการเล่นในประเทศไทย ทั้งทางดนตรีและวิธีการบรรเลง ผู้เขียนจัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อต้องการศึกษาโครงสร้างของเครื่องดนตรีทั้งสองชนิด เนื่องจากเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้มีความคล้ายคลึงกันมาก ผู้ที่ไม่ได้คุ้นเคยกับเครื่องดนตรีชนิดนี้ไม่รู้ว่าแบบไหนที่เรียกหยางฉินหรือขิม รวมทั้งต้องการศึกษาความเหมือนและแตกต่าง ทั้งวัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้ เพื่อจำแนก ระหว่างหยางฉินและขิมได้อย่างชัดเจน

1.2 วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหยางฉินและขิมไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาความเหมือนระหว่างหยางฉินและขิมไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างหยางฉินและขิมไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของหยางฉินและขิมไทย
- 3.2 ทำให้ทราบถึงความเหมือนระหว่างหยางฉินและขิมไทย
- 3.3 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างหยางฉินและขิมไทย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาความเป็นมาของดนตรีจีนในโบราณ การเข้ามาของดนตรีจีนในไทย และความแตกต่างความเหมือนระหว่างหยางฉินกับซิมไทย ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีทั้งสองชนิด วิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงและโอกาสที่ใช้ในการบรรเลงเท่านั้น

1.5 วิธีการศึกษา

ศึกษาจากหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับหยางฉินและซิมทั้งลักษณะ วิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้บรรเลงและโอกาสในการบรรเลง

1.6 กรอบการศึกษาและการวิเคราะห์

ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิจัยทางประวัติศาสตร์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของดนตรีจีนและการเผยแพร่ดนตรีจีนเข้ามาในประเทศไทย ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีหยางฉินและซิมไทย หาความแตกต่างของหยางฉินและซิมไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Review of related literature)

2.1 หยางฉิน (ขิมจีน)

2.1.1 ประวัติของหยางฉิน

ภาพที่ 1 หยางฉิน

ที่มา https://metchs.blogspot.com/2013/01/blog-post_7185.html

หยางฉิน หรือเปียโนจีน เป็นเครื่องดนตรีที่มีอายุมากกว่า 500 ปี หรือช่วงราชวงศ์หมิงของจีน คำว่า หยาง พ้องเสียงหมายถึงชาติตะวันตก คำว่าฉิน หมายถึงเครื่องดนตรี คำสองคำนี้รวมกันจึงหมายถึง “เครื่องดนตรีที่มาจากชาติตะวันตก” ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่รับมาจากชาติตะวันตกนั่นเอง เป็นเครื่องดนตรีจีนชนิดเดียวที่มีระบบเสียงที่เป็นแบบสากล 12 เสียง สามารถบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีแทบทุกชนิดและสำคัญที่สุดในวงดนตรีประกอบการแสดงอุปรากรจีน มีเสียงใสกังวาน คล้ายเสียงเปียโนของตะวันตก (ศูนย์ศิลปการแสดงดนตรีจีน, 2564 : ออนไลน์)

ขิมตามลักษณะรูปเดิมซึ่งยังไม่มีวิวัฒนาการกลายมาเป็นรูปร่างปัจจุบัน มีกล่าวไว้ในหนังสือเรื่องไตเก็กว่า “พระเจ้าฮอกฮีสื่อองค์ (Fuh-Hsi ก่อน พ.ศ. 623) ให้ขุนนางมาเผ่าพร้อมกันแล้วตรัสว่า ท่านทั้งหลายได้ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินราชกรูมีความสุข ความเจริญขึ้นเป็นอันมาก เราคิดจะทำของสิ่งหนึ่งเรียกว่า ขิม มีสี่ฐานข้างต้นนั้นกลม ข้างเท่านั้นสี่เหลี่ยมยาวเจ็ดเซี่ยะสองซุน มีสายห้าสาย มีเสียงอันไพเราะ ท่านทั้งปวงจะเห็นเป็นประการใด ขุนนางทั้งปวงจึงทูลว่าข้าพเจ้าทั้งปวงปัญญาโหดเขลา หากทราบจะทำอย่างไรได้ ถึงทำได้ก็คงจะไม่มีเสียงไพเราะ ด้วยว่าเรามีแบบอย่างไม่

สุดแต่พระองค์จะเห็นชอบนั้นเถิด พระเจ้าฮอกฮี้ฮ่องเต้ได้ฟังดังนั้นมีพระทัยโสมนัสจึงตรัสให้หานายช่างเข้ามาเฝ้า แล้วรับสั่งให้นายช่างเอามาง่องงมาทำเป็นตัวอย่างต่อหน้าที่นั่ง ครั้นทำเป็นขิมเสร็จแล้ว สั่งให้ผู้รักษาเมืองต่าง ๆ ทำต่อ ๆ ไปเป็นเครื่องดีดดี ตั้งแต่บัดนั้นมาขิมและเครื่องดีดดีเป่าจึงได้มีสืบ ๆ มาจนทุกวันนี้ และขิมนั้นถ้าจะว่าให้ชัดคือพิณ เมื่อครั้งแผ่นดินสามก๊กต่อลงมาหลายพันปี ขงเบ้งเป็นผู้ชำนาญดีขิม ขิมชนิดนั้นก็เป็นอย่างของพระเจ้าฮอกฮี้ฮ่องเต้” (กรมศิลปากร, 2541 : 91-92)

ในสมัยโบราณนั้นขิมของจีนเป็นทั้งเครื่องดี เครื่องสีและเครื่องดีดมีประวัติกล่าวไว้ว่ามีเจ้าเมืองแห่งหนึ่งชื่อ “จูเซียงสี” ปกครองเมืองอยู่ได้สองปีกก็เกิดภัพิตีเป็นพายุใหญ่ ทำให้ดอกไม้ผลร่วงหล่นไปสิ้น จูเซียงสีจึงปรึกษากับขุนนางว่า จะทำประการใดดี ขณะนั้นขุนนางคนหนึ่งได้กล่าวขึ้นว่าเมื่อก่อนได้ทราบที่พระเจ้าฮอกฮี้ฮ่องเต้ ได้สร้างขิมชนิดหนึ่งมีสายห้าสาย ถ้าหากว่าแผ่นดินมีทุกสิ่งใดเกิดขึ้น ก็ให้นำขิมที่สร้างขึ้นนั้นมาดีด เนื่องจากว่าขิมนั้นเป็นขิมมงคล จูเซียงสีจึงสั่งให้ช่างทำขิมห้าสายแจกให้ราษฎรที่เกิดทุกข์เข็ญ เมื่อราษฎรดีดขิมขึ้น เสียงที่ออกมาไพเราะ ทำให้ลมสงบ ต้นไม้ทั้งหลายก็ติดดอกออกผลบริบูรณ์ทั่วถึงกัน ชาวจีนถือว่าขิมเป็นเครื่องดีที่ให้เสียงประสานกันอย่างบริสุทธิ์ ถ้านำมาบรรเลงควบกับพิณอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า “เซะ” หรือ “เซ็ก” ซึ่งมีมากสายก็จะเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความสามัคคี ประสานกันเป็นอย่างดี ขงจื้อได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ซึ่งมีสามัคคีรสเป็นสุขสบายอยู่กับภรรยาและลูก ก็เปรียบเสมือนดนตรีขิมและพิณเซะฉะนั้น” (ธรรมภณ จงรัมย์, 2547 : 1)

ขิมจีน หรือเรียกว่าหยางฉิน (扬琴) เรียกว่าชู่ฉิน (书琴) แปลว่าพิณรูปหนังสือ บางแห่งก็เรียกว่าต่าฉิน (打琴) แปลว่าพิณที่บรรเลงโดยการใช้ไม้ตี ในบางที่ก็เรียกว่าหู่เตี้ยฉิน (蝴蝶琴) แปลว่าพิณรูปผีเสื้อ เพราะบางแห่งทำกล่องหยางฉินคล้ายกับรูปผีเสื้อ หยางฉินก็เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยตั้งแต่โบราณ ในภาษาไทยเรียกหยางฉินว่าขิม แต่ขิมที่ใช้เล่นในวงดนตรีไทยได้มีการเปลี่ยนขนาดของสาย ปรับเปลี่ยนการเทียบเสียงให้เข้ากับวงดนตรีไทยด้วย หยางฉินเป็นเครื่องดนตรีที่นำมาจากประเทศแถบเปอร์เซียเข้ามาในประเทศจีนราวสมัยราชวงศ์หมิง-ชิงนิยมแพร่หลายเข้ามาทางภาคใต้แถบชายฝั่งทะเลตะวันออกในมณฑลกว่างตุ้ง ต่อมาได้รับความนิยมมากในหมู่ชาวบ้าน ต่อมาจึงได้แพร่หลายไปในมณฑลอื่น ๆ ในประเทศจีน (จินตนา ธันวานิววัฒน์ บาร์ตัน, 2555 : ออนไลน์)

“หยางฉิน” เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ใช้ไม้ตีให้เกิดเสียง คนไทยรู้จักหยางฉินในชื่อขิม ความจริงแล้วคำว่าขิมหรือฉิน ในภาษาจีนหมายถึงเครื่องดนตรีทุกชนิด คนไทยยืมคำว่าฉินสำเนียงแต่จิ๋วมาใช้เรียกเครื่องสายที่ใช้ไม้ตีนี้ว่า ขิม แต่ในภาษาจีนหากจะเรียกเครื่องดนตรีชนิดนี้ให้ถูกต้อง จะเรียกว่า หยางฉิน ในภาษาจีนคำว่า หยาง (洋 yáng) หมายถึงต่างชาติ คำว่าฉิน

(琴 qín) หมายถึงเครื่องดนตรี คำสองคำนี้รวมกันจึงหมายถึง “เครื่องดนตรีที่มาจากต่างชาติ” เป็นชื่อที่ภาษาจีนใช้เรียกขิม เนื่องด้วยเป็นเครื่องดนตรีที่รับมาจากต่างชาตินั่นเอง นอกจากนี้จะเรียกว่าหยางฉินแล้ว ในภาษาจีนยังมีชื่อเรียกเครื่องดนตรีนี้อีกหลายชื่อ เช่น ต่าฉิน (ขิมตี) ฉงฉือฉิน (ขิมสายลวด) ซานเหมียนฉิน (ขิมรูปพัด) เปียนฝูฉิน (ขิมค้ำคาว) หูเตียฉิน (ขิมผีเสื้อ) เป็นต้น

หยางฉิน เผยแพร่เข้าสู่ประเทศจีนโดยมาจากประเทศแถบตะวันออกกลาง ในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง ในยุคแรกเริ่มได้รับความนิยมแถบมณฑลกว๋างตุ้ง เครื่องดนตรีชนิดนี้ เดิมเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองของชาวอาหรับและเปอร์เซีย มีชื่อเรียกเป็นภาษาพื้นเมืองว่า ซานเทอร์ (Santur) จากนั้นเผยแพร่เข้าสู่ยุโรป อเมริกาเหนือแลพมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ส่วนชื่อเรียกในประเทศจีนด้วยรูปร่างของขิมและท่าทางบรรเลงของแขนทั้งสอง ที่คล้ายกับการโอบบินของผีเสื้อ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “ขิมผีเสื้อ” (เมซม สอดส่องกฤษ, 2554 : 77-78)

2.1.2 ลักษณะของหยางฉิน

หยางฉินเป็นกล่องไม้สี่เหลี่ยมพื้นผ้า ด้านบนขึงสายลวด มีหย่องรองสาย เวลาบรรเลงใช้ไม้ตีให้เกิดเสียง (จินตนา ธันวานิวฒน์ บาร์ตัน, 2555 : ออนไลน์)

หยางฉินแบบดั้งเดิม กล่องเสียงประกอบขึ้นจากไม้เสียมู่มุ่ ไม้ฮว่ามู่มุ่ หรือหยิวมู่มุ่ ด้านบนส่วนที่เป็นหน้าขิมใช้ไม้แผ่นสีขาวที่ทำจากไม้สน ไม้ถมู่มุ่ ด้านล่างใช้ไม้แผ่นปิดเป็นพื้นขิม กล่องเสียงนิยมทำเป็นรูปผีเสื้อ หรือรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ความยาว 90 - 97 เซนติเมตร กว้าง 32 - 41 เซนติเมตร หน้า 5.7-7 เซนติเมตร ขอบด้านซ้ายมีหมุดยึดสาย ขอบด้านขวาเป็นเกลียวพันสาย หน้าขิมมีรูกลมสองรูเป็นช่องเสียง ประดับด้วยกระดูกสัตว์แกะสลัก หรือเครื่องประดับโลหะ ฉลุลายต่าง ๆ มีหย่องยาวพาดตามแนวตั้ง ทำจากไม้ไผ่ ไม้แดง หรือเขาวัว ด้านซ้ายเป็นหย่องเสียงสูง ด้านขวาเป็นหย่องเสียงต่ำ หย่องแต่ละแถวเป็นไม้ยาวเท่ากัน ประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือส่วนที่เป็นยอด และส่วนที่เจาะเป็นโพรง ส่วนที่เป็นยอดใช้พาดสายแต่ละเสียง ส่วนที่เป็นโพรงใช้ร้อยสายไปพาดกับหย่องเท่าตรงกันข้าม ขอบทั้งสองข้างมีไม้เนื้อแข็งแฉะเป็นพื้นปลาตั้งไว้เป็นที่รองสายและกำหนดตำแหน่งของสายไม่ให้เคลื่อน ภายในกล่องเสียงมีแท่งไม้ยึดติดพื้นขิมและหน้าขิมในตำแหน่งของหย่องแต่ละแถวทำหน้าที่เป็นตัวนำเสียง แท่งไม้ที่เป็นตัวนำเสียงนี้ เจาะรูกลมตลอดแนว 4 - 5 รู สายหยางฉินใช้สายลวด ช่วงเสียงสูงใช้สายเปลือย สายเสียงต่ำใช้สายลวดที่พันด้วยลวดเส้นเล็กอีกชั้นหนึ่ง ไม้ขิมทำจากไม้ไผ่เป็นด้ามยาว หัวไม้คือส่วนที่ใช้ตีกระทบกับสายเหล่า เป็นรูปค้อนแบน (เมซม สอดส่องกฤษ, 2556 : ออนไลน์)

หย่องของ “หยางฉิน” (ขิมจีน) ในปัจจุบันบางแบบทำหย่องแยกออกไปเป็นตัว ๆ อย่างอิสระคือไม่ได้เป็นชิ้นเดียวกัน แต่ทำเป็นลักษณะคล้ายกับตัวหมากกรุกมีฐานกลม ด้านบนทำเป็น

สั้นแข็งไว้รองรับสายขิมเหมือนขิมทั่วไป การที่ทำหย่องแยกเป็นอิสระจากกันนี้มีข้อดีในการปรับเทียบเสียงคือ ทำให้สะดวกในการจัดเสียงของสายขิมแต่ละเส้นได้อย่างอิสระ แต่ก็มีข้อเสียคือแนวที่ตั้งของหย่อง อาจจะเรียงกันไม่เป็นแถวอย่างสวยงามนัก และไม่เหมาะสำหรับผู้ที่เที่ยงเสียงเองไม่เป็นเพราะต้องเลื่อนจัดหย่องประเภทนี้อยู่บ่อยครั้ง (ชนก สาคริก, 2551 : 11)

2.1.3 วิธีการบรรเลง

วิธีการบรรเลงหยางฉินคือ มือสองข้างถือไม้ตี ตีลงบนสายแต่ละสายให้ได้เสียงสูงต่ำคือการตีเสียงเดียว ยังมีการตีรัวไม้เพื่อให้ได้เสียงยาว นอกจากนี้ยังมีวิธีการตีให้ได้เสียงต่าง ๆ หลายแบบ คีตกพรหยางฉินที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปลายยุคปี 50 ชื่อ หวางอี้ฝู บันทึกถึงวิธีการตีขิมไว้ว่ามี 8 แบบ เรียกชื่อว่า “หยางฉินปาฝ่า” หมายถึง วิธีบรรเลงหยางฉินแปดแบบ ได้แก่ ตี รัว สั่น โหย จุก ดิ่ง ขี้ และเกี่ยว วิวัฒนาการของหยางฉินที่ผ่านมามีได้รับเอาเทคนิคและวิธีการบรรเลงจากดนตรีต่างประเทศมากมาย ทำให้หยางฉินสามารถบรรเลงเสียงได้หลากหลาย กลายเป็นเอกลักษณ์ของ หยางฉินในปัจจุบัน สามารถแบ่งเป็นวิธีหลัก ๆ ได้ 7 ประเภท คือ เสียงคู่ เสียงรัว ตีรัว แยกเสียงประสาน ทำนองประสาน และแพรวพราว แต่พื้นฐานหลักที่เป็นหัวใจของการบรรเลงหยางฉินคือ การตีเสียงเดียวและการตีเสียงรัว เสียงเดี่ยวก้องดุงไข่มุกหล่นบนจานหยก ใช้บรรเลงเป็นทำนองเสริมสร้างบรรยากาศเบิกบานและมีชีวิตชีวา เสียงคู่แพรวพราวกราวก้อง เข้มแข็ง ใช้บรรเลงเพลงที่ต้องการความหนักแน่นและทำนองที่โดดเด่น เสียงรัวดุจสายน้ำไหลรินไม่ขาดสาย ใช้บรรเลงทำนองเพลงช้าและเพลงขับทั่วไป ให้อารมณ์อ้ออวยสร้อย งดงาม การตีตลับ หรือรัวตลับใช้บรรเลงโน้ตสั้น ๆ ให้กระซิบว่องไว ดุจประกายระยิบระยับของผิวกลิ่น ใช้บรรยายความงามของท่วงทำนองเพลงแห่งสายน้ำและทิวทัศน์ธรรมชาติอันชวนหลงใหล เสียงประสานสร้างมิติต่าง ๆ ของทำนองเพลงให้ภาพพจน์และจินตนาการที่กว้างไกล ลึกซึ้ง ชัดเจน (เมษม สอดส่องภุช, 2556 : ออนไลน์)

ท่าทางในการบรรเลง หยางฉินจะวางอยู่บนโต๊ะ ผู้ที่บรรเลงจะนั่งในตำแหน่งเฉียงไปทางด้านซ้ายของหน้าขิม แนวกระดูกสันหลังจะอยู่ห่างจากด้านขวาของแถวขิมประมาณ 2 เซนติเมตร หน้าขิมจะเอียงลงมาด้านตัวคนจะอยู่ประมาณเข็มขัด เวลาบรรเลงแขนด้านบนทิ้งลงมาแต่แขนช่วงล่างจะตั้งตรง ต้องยืดหน้าอก ตาคู่ที่หน้าขิม ช่วงบนของตัวจะเคลื่อนไหวเล็กน้อยตามเขตแบ่งเสียง แต่โดยทั่วไปจะนั่งตัวตรงไม่ค่อยเคลื่อนไหว เพื่อหลีกเลี่ยงว่าเวลาบรรเลงจะทำให้เสียงที่ดีที่สุดได้รับการกระทบกระเทือน ผู้เริ่มฝึกจะต้องฝึกนั่งตัวตรงและบรรเลงด้วยท่าทางที่ธรรมชาติที่สุด ผู้ชมด้านล่างเวทีมักจะจ้องมองผู้เล่นหยางฉินจะต้องรู้ว่าไม่ว่าอารมณ์หรือท่าทางจะส่งผลกระทบต่อผู้ร่วมบรรเลง

และมีอิทธิพลต่อวงดนตรีด้วย ขณะที่บรรเลงเพลงของชาวพื้นเมือง ถ้าผู้บรรเลงเป็นบุคคลที่มีความสามารถคนหนึ่ง อารมณ์ของเขาจะมีอิทธิพลต่อวงดนตรีทั้งชายและหญิง ตามการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ขึ้นลงของผู้บรรเลง หยางฉินจึงเป็นใจกลางของวงดนตรีวงเล็ก ๆ

วิธีการตีและเครื่องหมาย การเล่นหยางฉินมี 2 วิธีคือ ตีไม้ซ้ายและขวา มือขวาตีก่อนเรียกว่า “ตีด้วยไม้ขวา” (ยิวจู่ฟา) มือซ้ายตีก่อนเรียกว่า “ตีด้วยไม้ซ้าย” (จ้าวจู่ฟา) วิธีการตี 2 ชนิดนี้ตามความเคยชินของการบรรเลงจะไม่เหมือนกัน แต่ผลลัพธ์ของการบรรเลงมีพื้นฐานเหมือนกัน ปัจจุบันผู้เล่นมักเคยชินในการใช้มือขวามากกว่า ดังนั้นแบบฝึกของหนังสือเล่มนี้จะเน้นที่มือซ้ายให้เป็นกรณีพิเศษ นอกนั้นก็แล้วก็จะใช้มือขวาตี เทคนิคของเครื่องหมายหยางฉิน ในอดีตมีชื่อเรียกมากมาย ไม่ได้บัญญัติเป็นชื่อเรียกอย่างเดียวกันจึงทำให้ผู้ฝึกหัดพบความยุ่งยากลำบากมากมาย ทั้งเพลงที่ใช้เล่นในการบรรเลงหมู่และเพลงเดี่ยวของหยางฉิน หลายปีมานี้จะบรรเลงตามการกำหนดโน้ตเพลงในสภาพการณ์นี้เครื่องหมายที่สับสนท้อตันมากก็จะใช้ไม่ได้ (วันพร อ่าวเจริญ, 2530 : 51)

2.1.4 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลง

เพลงเอกของหยางฉินที่ได้รับความนิยมทั่วไป เช่น

หลงฉวน 《龙船》 (เรือมังกร)

เจาจวินย่วน 《昭君怨》 (เจาจวินครวญ)

เซียงเหลียนฉวงกง 《香莲闯宫》 (กรุ่นกลิ่นบัวพุ่งวัง)

ปาเยว่กั๋วฮวาเปี่ยนตี้ค้าย 《八月桂花遍地开》 (ดอกกุ้ยฮวาสิงหาบานสะพรั่ง)

ไห่ซ่างหยวีเกอ 《海上渔歌》 (ลำนำเพลงประมง)

หลิวสุ่ยฮวนเกอ 《流水欢歌》 (เพลงลื่นเพลงธาราริน) เป็นต้น (เมฆม สอดส่องกฤษ, 2554 : 80)

2.1.5 โอกาสที่ใช้บรรเลง

ยังฉิน เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะทั่วไปคล้ายขิมของไทย เครื่องดนตรีชนิดนี้จึงรับอิทธิพลมาจากเครื่องดนตรีของประเทศแถบทิศตะวันตกของจีนในอดีต ซึ่งหมายถึงเปอร์เซียและอาหรับ เมื่อช่วงสมัยราชวงศ์หมิง (คริสต์ศักราช 1368-1644) เครื่องดนตรีชนิดนี้นิยมบรรเลงกันมาก

ในแถบตะวันออกเฉียงใต้ของจีน มักใช้บรรเลงประกอบการแสดงจิ้ว และการบรรเลงเดี่ยวทั่วไป (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2540 : 51)

หยางฉินจัดเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมใช้บรรเลงในวงดนตรีพื้นเมืองของจีน บางครั้งใช้แสดงเดี่ยวหรือใช้ประกอบในการแสดงจิ้ว (จินตนา ธันวานิวัฒน์ บาร์ตัน, 2555 : ออนไลน์)

ขิมหยาง (Yangqin หรือ Yang Ch'in) หรือ "ขิมฝรั่ง" เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีซันชนิดหนึ่งของจีน มีเสียงบรรเลงที่ชัดและเพราะ สามารถแสดงได้หลากหลายทั้งบรรเลงเดี่ยว บรรเลงพร้อมกัน หรือบรรเลงประกอบการร้องเพลงหรือการแสดงจิ้วเป็นต้น มีบทบาทสำคัญมากในการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองและในวงดนตรีชนชาติ (jirawat, 2562 : ออนไลน์)

2.2 ขิมไทย

2.1.1 ประวัติของขิมไทย

ภาพที่ 2 ขิมไทย

ที่มา <https://sites.google.com/site/fuksbadkhim/hna2>

ขิมเป็นเครื่องดนตรีที่แพร่หลายอยู่ในหลายประเทศ ทั้งยุโรป ตะวันออกกลาง และเอเชีย และเข้าใจได้ว่าติดตัวชาวจีนโพ้นทะเลที่ย้ายเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทยตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา เป็นต้นมา ขิมได้รับความนิยมแพร่หลาย เกิดการพัฒนาารูปแบบการตั้งเสียง และวิธีการบรรเลง จนมีความแตกต่างจากขิมของจีนอย่างสิ้นเชิง (อัษฎาวุธ สาคริก, 2550 : 78)

ซิมแต่เดิมแล้วนั้นเครื่องดนตรีชนิดนี้เป็นเครื่องดนตรีที่เป็นของประเทศจีนซิมเริ่มเข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยชาวจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้นำมารวมอยู่ในวงเครื่องสายจีนซึ่งนำมาใช้ในการประกอบการแสดงงิ้วและนำมาบรรเลงในงานเทศกาลต่าง ๆ จนในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 6 (ภรณ์นิภา มากบางแก้ว, 2564 : ออนไลน์)

ซิมเข้ามาในประเทศไทยประมาณสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยชาวจีนที่เข้ามาติดต่อค้าขายได้นำมาบรรเลงกัน จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณปี พ.ศ. 2461-2462 จึงมีนักดนตรีไทยนำซิมมาบรรเลงร่วมกับดนตรีไทย ต่อมาได้รับความนิยมนำมาบรรเลงผสมวงเครื่องสาย ตั้งแต่นั้นมาไทยก็ได้สร้างซิมขึ้นมาใช้เอง โดยใช้วัสดุในประเทศทั้งหมด แต่ได้ปรับปรุงรูปแบบและวิธีบรรเลงบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับรสนิยมของคนไทย (ภิชาติ เถณะสวัสดิ์, 2548 : 10)

ซิมเข้ามาในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยชาวจีนนำมาบรรเลงรวมอยู่ในวงเครื่องสายจีนและประกอบการแสดงงิ้วบ้าง บรรเลงในงานเทศกาล และงานรื่นเริงต่าง ๆ บ้าง นักดนตรีไทยนำซิมมาบรรเลง ในสมัยต้นรัชกาลที่ 6 โดยแก้ไขบางอย่างคือเปลี่ยนสายลวดทองเหลืองให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เทียบเสียงเรียงลำดับ ไปตลอดจนถึงสายต่ำสุด เสียงคู่แปดมือซ้ายกับมือขวามีระดับเกือบตรงกัน เปลี่ยนไม้ตีให้ใหญ่และก้านแข็งขึ้น หย่องที่หนุนสายมีความหนาของการของเดิมเพื่อให้เกิดความสมดุลและมีความประสงค์ให้เสียงดังมากขึ้นและไม่ให้เสียงที่ออกมาแกร่งก้าวเกินไป ให้ทาบสักหลาดหรือหนังตรงปลายไม้ตีส่วนที่กระทบกับสายทำให้เสียงเกิดความนุ่มนวล และได้รับความนิยมบรรเลงอยู่ในวงเครื่องสายผสมจนถึงปัจจุบัน (ธรรมภณ จงรัมย์, 2547 : 1)

ซิมเป็นเครื่องดนตรีของจีนนำเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 6 ในสมัยนั้นมักนำเอาเครื่องดนตรีของต่างชาติเข้ามาบรรเลงผสมกับเครื่องดนตรีของไทยได้แก่ซิม ออร์แกน ไวโอลิน และแอ็คคอร์ดเตียน สำหรับซิมจะได้รับความนิยมมากกว่าเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในราวปี พ.ศ. 2467 หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยะ-ชีวิน) เล่าไว้ว่าเมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระประชวรทางกรรมมหรสพได้จัดให้พระยาอารักขานุภาพภรณ์ (ผล ผล-วัฒนะ) เข้าไปเล่านิทานถวายตามคำแนะนำของแพทย์หลวงและในครั้งเดียวกันนี้กรมปักษีหลวงได้จัดเครื่องสายผสมซิม ไปบรรเลงข้างห้องพระบรรทมด้วย โดยมีท่านศาสตราจารย์มนตรี ตราโมท บรมครูทางการดนตรีไทยเป็นคนแรกที่บรรเลงซิมร่วมถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนกระทั่งพระองค์ทรงหายจากอาการประชวร วงเครื่องสายซิมในครั้งนั้นประกอบด้วยผู้บรรเลงและขับร้องดังนี้

ซิม	นายมนตรี ตราโมท (ศาสตราจารย์มนตรี ตราโมท)
ซอด้วง	หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยะชีวิน)

ขลุ่ยเพียงออ	พระเพลงไพเราะ (โสม สุวานิต)
โทน	พระพาทย์บรรเลงมรณ (พิมพ์ วาทิน)
ซออู้	พระสรรเพลงสรวง (บัว กมลวาทิน)
จะเข้	หลวงว่องจะเข้รับ
รำมะนา	พระประดับดุริยกิจ (แหยม วิณิน)
ฉิ่งและฆ้อง	หลวงเสนาะกรรม (พัน มุกตวาทย์) (นิพันธ์ ธนรักษ์และ

กัลยานี ดวงฉวี, 2551 : 11)

“ขิม” หรือ Dulcimer เป็นเครื่องดนตรีประเภทสาย แต่บรรเลงด้วยการใช้ไม้ตีสายขิมนั้นทำมาจากลวดทองเหลือง ในแต่ละเส้นมี 3 สายเพื่อทำให้เสียงมีความหนักแน่นมากขึ้นและสายนั้นถูกขึงให้ตึงด้วยหย่องที่ยาวขวางตัวขิม ขิมเข้ามาประเทศไทยประมาณรัตนโกสินทร์ตอนต้นอันเป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพเข้ามาเพื่อพึ่งพระบรมโพธิสมภารเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการตั้งชุมชนแถบเยาวราช คนจีนนำขิมมาบรรเลงเพื่อความบันเทิง ดังที่เพลงไทยสำเนียงจีนชื่อ เพลงจีนขิมใหญ่ และเพลงจีนขิมเล็ก ของพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ซึ่งแต่งขึ้นในราวรัชกาลที่ 4 ซึ่งอาจได้รับแรงบันดาลใจจากนักดนตรีจีนที่บรรเลงขิมอยู่จึงจำทำนองไปปรับปรุงขึ้นเป็นเพลงไทยสำเนียงจีน

ขิมเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเดี่ยว ๆ ไม่ได้ย่ำเอาไปผสมกับวงดนตรีไทย ต่อมาในราวรัชกาลที่ 5 มีการนำเอามาบรรเลงผสมกับวงเครื่องสาย เช่น วงเครื่องสายปี่ชวา พบหลักฐานจากแผ่นเสียงโบราณ เพลงพม่าห้าท่อน 3 ชั้น บรรเลงด้วยวงเครื่องสายปี่ชวาจางวางทั่ว เป็นแผ่นที่บันทึกในราวปลายรัชกาลที่ 5 ซึ่งใช้ขิมบรรเลงแทนจะเข้อาจจะใช้เพื่อต้องการให้เสียงดังกว่าและเทคโนโลยีการบันทึกเสียงสมัยนั้นไม่ทันสมัยจำเป็นต้องหาเครื่องดนตรีที่เสียงดังเพื่อบันทึกเสียงได้ดี หรือ ในสมัยนั้นมีการนำเอาขิมมาบรรเลงในวงเครื่องสายปี่ชวาก็เป็นไปได้ ปัจจุบันการนำขิมมาบรรเลงในวงเครื่องสายเรียกว่าวงเครื่องสายผสมขิมโดยปรับปรุงวิธีการบรรเลงให้สอดคล้องกันไป จึงตัดจะเข้ออกไปเพราะระดับเสียงของเครื่องดนตรีทั้งสองอยู่ในความถี่ที่ใกล้เคียงกันมาก ขิมเป็นเครื่องดนตรีที่ฝึกหัดง่าย มีเสียงไพเราะกังวานจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2554 : 83-84)

2.2.2 ลักษณะของขิมไทย

ขิมเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ที่ใช้สายโลหะขึงอยู่บนกล่องเสียง (ตัวขิม) ขิมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ตัวขิมและฝาขิม

ตัวขิม ทำด้วยไม้ มีลักษณะกลวงอยู่ภายใน ด้านบนขึงสายทองเหลืองเรียงสลับกันเป็นแถว ๆ ตามแนวนอน มีด้วยกันทั้งหมด 14 แถว แถวละ 3 สาย รวมสายขิมทั้งหมด 42 สาย ที่

นิยมใช้สายทองเหลืองเพราะมีสำเนียงกังวานไพเราะดี สายซิมทุกสายมีหมุดทองเหลืองยึดอยู่ทั้ง 2 ด้าน ด้านละ 42 ตัว หมุดทางด้านขวามือของผู้บรรเลงใช้หมุนเทียบเสียงได้ ส่วนหมุดทางด้านซ้ายใช้สำหรับยึดสายซิมเท่านั้น บนพื้นของตัวซิมมี “หย่อง” 2 อันทำด้วยไม้รูปแบนยาวกรูเป็นลวดลายสวยงาม ส่วนบนทำเป็นสันแข็ง วางห่างกันประมาณ 20 เซนติเมตร ร่องหนูนสายซิมทุกแถวไว้โดยวางหนูนเป็นแนวตั้งฉากกับแนวของสายซิม ทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงสะเทือนจากสายซิมลงไปสู่ตัวซิม ถัดจากแนวของหมุดซิมทั้ง 2 ด้านเข้ามาเล็กน้อยมีแนวสันไม้เตี้ย ๆ เรียกว่า “สะพาน” รองรับสายซิมไว้อีกชั้นหนึ่ง โดยวางแนวสอดเข้าหากันเหมือนรูปพีระมิด สะพานนี้ทำหน้าที่จัดระดับความตึงของสายซิมเพื่อให้เสียงมีความสูงต่ำต่างกัน ไม้พื้นของตัวซิมทำด้วยไม้เนื้อโปร่งเพื่อให้เสียงก้องกังวาน ผิวหน้ากรูเป็นช่องรูปวงกลมไว้เพื่อให้เสียงออกดีขึ้น ตรงกลางตัวซิมทำเป็นลิ้นซึกเล็ก ๆ สำหรับเก็บค้อนที่ใช้เทียบเสียงซิม

ฝาซิม ทำด้วยไม้เช่นเดียวกัน ถ้าเป็นแบบดั้งเดิมของจีนมักนิยมเขียนลวดลายเป็นภาพไปิเยเซียน (รูปเขียน 8 องค์) เรียกกันว่า “ซิมไปิเยเซียน” มีขนาดเล็กกว่าซิมที่ใช้บรรเลงกันในปัจจุบัน ฝาซิมนี้นอกจากจะใช้ปิดคลุมซิมแล้ว ยังใช้รองหนูนตัวซิมในขณะที่บรรเลงเพื่อให้เสียงดังกังวานดียิ่งขึ้นอีกด้วย (ราชบัณฑิตสถาน, 2545 : 25-26)

ซิมสายเป็นเครื่องดนตรีที่เกิดเสียงจากการใช้ไม้ตีลงไปบนสายที่ทอดอยู่ตอนบนของกล่องเสียง สายซิมทำจากทองเหลือง กล่องเสียงประกอบขึ้นจากชิ้นไม้หลายชิ้นปิดหน้าด้วยแผ่นไม้บางเรียกว่า “หน้าซิม” หย่องคือจุดพาดสายบนหลักซิม ทำจากกระดูกสัตว์ (ภายหลังเปลี่ยนเป็นพลาสติก, สเตนเลส) มีจำนวน 7 หย่อง แต่ละหย่องรองรับสายที่พาดผ่านจำนวน 3 สายซึ่งเทียบเสียงตรงกัน หมุดซิมมีสำหรับบิด ปรับแต่งเสียงของสายซิม หลักซิมเป็นไม้แท่งยาวมีสองชิ้นสำหรับตั้งหย่องวางรองสายที่พาดซึงตามแนวนอน ช่องเสียงมีสองช่อง ไม้ตีสายซิมทำมาจากไม้ไผ่สีสุกเหลาบางบริเวณหัวไม้หาเป็นปี่นหนา นิยมติดแผ่นหนังบาง ๆ ไว้เพื่อให้เกิดเสียงที่ไพเราะนุ่มนวลยิ่งขึ้น (อักษฎารุท สาคริก, 2550 : 78)

ลักษณะทางกายภาพของซิม

ซิมชนิด 7 หย่อง ซิมชนิดนี้เป็นซิมที่ไทยได้แบบอย่างมาจากซิมไปิเยเซียนของจีน มีลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดเจนคือตัวซิมแบ่งออกเป็นสองส่วนส่วนแรกเป็นตัวซิมส่วนที่สองเป็นฝาซิม

ตัวซิม ตัวซิมทำด้วยไม้มีลักษณะกลวงอยู่ภายในส่วนที่เป็นกรอบ โครงร่างทำด้วยไม้เนื้อแข็งมีขอบหยักโค้งกลมมนคล้ายปีกผีเสื้อ พื้นด้านล่างและด้านบนทำด้วยแผ่นไม้บาง ๆ เป็นไม้เนื้ออ่อนที่เนื้อไม้มีลักษณะ “พรุน” เพื่อให้เสียงก้องกังวานดีขึ้นทั้งสองฝั่งของตัวซิมเป็นบริเวณที่ตั้ง

ของหมุดยึดสายขิม หย่องหนุนสายขิม หย่องบังคับเสียงและเป็นที่เก็บลิ้นชักสำหรับใส่ฆ้องเทียบเสียงขิมด้วย

ฝาชิม ฝาชิมทำด้วยไม้มีขอบข้อมลงมาโดยรอบ มีรูปร่างเข้ากับตัวขิมเพื่อให้แลดูสวยงามเวลาที่ปิดฝาชิม บางร้านนิยมทำ “แถบสำหรับเสียบไม้ขิม” ติดไว้ทางด้านในฝาชิมเพื่อใช้สำหรับหนีบไม้ขิม ขิมโປຍเขียนหรือขิม 7 หย่องรุ่นเก่าๆ นั้นมักจะนิยมวาดลวดลายสวยงามไว้บนฝาชิมด้านนอก เช่นรูปเขียนแปดองค์ มังกรคู่ หรือลายเทพพนม เป็นต้น ส่วนขิม 7 หย่องรุ่นปัจจุบัน ไม่นิยมวาดภาพหรือลวดลายไว้บนฝาชิมแต่นิยมทำเป็นลายไม้ลงเงาเรียบ ๆ หรือทำด้วยวัสดุแข็งเช่นเดียวกับที่ใช้ทำกระเปาะเดินทาง ฝาชิมนั้นนอกจากจะมีไว้สำหรับปกปิดตัวขิมด้านบนแล้วยังใช้ประโยชน์ในการทำเป็น “กล่องเสียง” เพื่อขยายเสียงของขิมให้ดังก้องกังวานมากยิ่งขึ้น โดยใช้วางรองรับ ตัวขิมไว้ด้านล่างทำให้ตัวขิมสูงขึ้นและมีสภาพ “กลวง” อยู่ภายใน นอกจากนั้นฝาชิมยังหนุนให้ตัวขิมมีระดับสูงขึ้นเวลานั่งบรรเลงจะถนัดกว่าเพราะมือของผู้บรรเลงไม่ต่ำลงไปจนชนกับหัวเข่า

ลิ้นชัก ขิมรุ่นเก่า เช่นขิมโປຍเขียนจะมีลิ้นชักไม้เล็ก ๆ อยู่ตรงกลางตัวขิมด้านที่ผู้บรรเลงนั่งตี ลิ้นชักนี้มีไว้สำหรับเก็บฆ้องเทียบเสียงขิมซึ่งทำด้วยทองเหลือง ตรงปลายลิ้นชักด้านนอกมีหมุดหรือห่วงโลหะเล็ก ๆ ติดไว้เพื่อให้สามารถไขมือดึงลิ้นชักออกมาจากตัวขิมได้สะดวกขึ้น นอกจากใช้เก็บฆ้องสำหรับเทียบเสียงขิมแล้ว ยังใช้ลิ้นชักนี้หนุนรองคั่นระหว่างตัวขิมและฝาชิมเพื่อเพิ่มระดับความสูงของตัวขิมขึ้นไป อีกทั้งยังช่วยให้เสียงขิมโปร่งกังวานดีขึ้นด้วย แต่ปัจจุบันไม่นิยมทำลิ้นชักแบบนี้แล้วเพราะมักจะเกิดปัญหาเนื่องจากฆ้องทองเหลืองพลิกตัวขัดเหลี่ยมอยู่ข้างในลิ้นชักทำให้ไม่สามารถจะดึงลิ้นชักออกมาได้ ขิมรุ่นใหม่ ๆ จึงนิยมทำที่เก็บฆ้องเทียบเสียงไว้ที่ตำแหน่งอื่นภายนอกตัวขิม

ฆ้องเทียบเสียง ฆ้องเทียบเสียงขิมมักทำด้วยทองเหลืองตรงด้ามสำหรับจับคว้านเป็นทรงสี่เหลี่ยมเล็กเข้าไปเล็กน้อยขนาดพอดีที่จะใช้สวมลงไปบนหัวหมุดยึดสายขิมได้ เวลาที่ต้องการเทียบเสียงก็ใช้ด้ามฆ้องสวมลงไปบนหัวหมุดยึดสายขิมที่อยู่ทางด้านขวามือของผู้บรรเลงขิม แล้วบิดหมุนไปมาเพื่อปรับความตึงของสายขิมตามที่ต้องการ ที่ใช้ทองเหลืองทำฆ้องก็เพราะจะได้มีน้ำหนักพอที่จะตอกย้ำหมุดให้แน่นติดกับเนื้อไม้ได้ดีนั่นเอง ขิมรุ่นเก่านั้นใช้หมุดยึดสายขิมแบบที่ตอกย้ำได้เวลาที่หมุดหลวมก็จะใช้ฆ้องนี้ตอกย้ำหมุดให้แน่น สายขิมจะได้ไม่คลายตัวง่าย

ไม้ตีขิม ไม้ตีขิมของจีนนั้นทำด้วยไม้ไผ่เหลาให้เรียบแบนจากด้ามจนถึงปลาย ตรงปลายไม้ทำเป็นสันแข็งไม่นิยมหุ้มวัสดุใด ๆ ไว้ที่ส่วนปลายของไม้ตีขิม แต่ถ้าเป็นไม้ตีขิมของไทยจะนิยมบุสักหลาดหรือหนังไว้ตรงปลายไม้เพื่อให้เสียงนุ่มนวลขึ้น หากต้องการจะให้ไม้ตีขิมมีลักษณะโค้งงอให้สน

ตรงบริเวณที่ต้องการองด้วยความร้อนจากเปลวไฟพร้อมกับใช้มือตัดให้โค้งที่ละชนิด เมื่อพอใจแล้วให้ปล่อยทิ้งไว้อย่างนั้นสักพัก เมื่อไม้ขิมเย็นลงจะโค้งงอด้งที่ต้องการไม้ขิมนี้จะใช้เป็นอุปกรณ์ในการเทียบเสียงขิมควบคู่กับฆ้องทองเหลืองกล่าวคือเวลาเทียบเสียง ผู้เทียบจะใช้มือขวาจับฆ้องเทียบเสียงสวมลงไปบนหมุดยึดสายขิมเพื่อหมุนปรับความตึงของสายขิมในเวลาเดียวกันก็จะใช้มือซ้ายจับ ต้ามไม้ขิมเขี่ยหรือกรีดสายขิมเพื่อฟังเสียงไปด้วย ไม้ขิมนี้มีส่วนสำคัญต่อเสียงขิมเป็นอย่างมากเพราะเสียงขิมจะดังหรือเบาจะแหลมหรือเสียงทุ้ม ล้วนอยู่ที่ไม้ขิมเป็นส่วนใหญ่ การเลือกใช้ไม้ขิมให้เหมาะกับเพลงที่บรรเลงจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บรรเลงต้องคำนึงถึงเช่นกัน

หย่อง หย่องขิมมี 2 ชนิดคือ หย่องหนุนสายขิมและหย่องบังคับเสียงขิม หย่องหนุนสายขิมนั้นมี 2 ชั้น แต่ละชั้นมีลักษณะยาวแบนเป็นเส้นหนา ส่วนล่างนิยมฉลุเป็นลวดลายโปร่ง ส่วนบนมีลักษณะคล้ายกับใบเสมา มี 7 อันด้วยกัน ทำด้วยวัสดุแข็งเช่น กระจกสัตว์หรืองาเพื่อให้สามารถทนแรงกดจากสายขิมจำนวนมากได้ ถ้าหากไม่ใช่กระจกสัตว์หรืองา ก็ใช้ไม้เนื้อแข็งหรือพลาสติกแทนได้ แต่ต้องฝั่งแผ่นโลหะ เช่น ทองเหลืองหรือลวดเหล็กไว้บนสันด้านบน เพื่อให้แข็งแรงพอที่จะรับแรงกดจากสายขิมได้เป็นเวลานาน ๆ ขิมตัวหนึ่งจะใช้หย่องหนุนสายขิมจำนวน 2 แถว แถวทางด้านซ้ายมือของผู้บรรเลง ทำให้เกิดเสียงที่สามารถบรรเลงได้ทั้ง 2 ฝั่งของตัวหย่อง ส่วนแถวทางด้านขวามือของผู้บรรเลงทำให้เกิดเสียงที่สามารถบรรเลงได้เฉพาะเพียงฝั่งซ้ายของหย่องเท่านั้น ตรงส่วนที่ถัดจากแนวที่ตั้งของหย่องที่มีรูปร่างคล้ายกับใบเสมาลงมามากจะนิยมฉลุเป็นลายโปร่งเพื่อให้แลดูสวยงาม ถ้าเป็นขิมเปียเซียนก็จะฉลุเป็นลายระเบียงแบบอาคารจีน บางทีก็เป็นลายดอกไม้ ทั้งนี้สุดแท้แต่ช่างผู้ผลิตจะเห็นสวยงาม หย่องหนุนสายขิมทั้ง 2 อันนี้ทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงสะท้อนจากสายขิมลงสู่พื้นไม้ด้านบนของตัวขิม ทำให้เกิดเสียงก้องกังวาน หย่องจึงต้องทำด้วยไม้เนื้อแข็งที่ไม่มีตาไม้ หรือเนื้อไม้ที่จะบิดเบี้ยวได้ง่าย นักดนตรีไทยบางคนเรียกหย่องว่า “นม” คือเรียกตามแบบนมจะเข้ เพราะเห็นว่าใบเสมามีลักษณะหยักขึ้นลงเป็นแนวยาวเช่นเดียวกับนมจะเข้ โดยความจริงแล้ว นมจะเข้ไม่ได้รองรับติดอยู่กับสายของจะเข้ คือไม่ได้ทำหน้าที่หนุนสายจะเข้ แต่ทำหน้าที่รองรับ การกดของนิ้วมือขณะที่นักดนตรีตีจะเข้ จึงไม่ได้เรียกว่าหย่อง การที่เราเรียกว่า “นมจะเข้” นั้น เพราะเดิมจะเข้ทำเป็นรูปตัวจระเข้ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง เราจึงเรียกขึ้นไม้เล็ก ๆ ที่เรียงรายอยู่บนตัวจะเข้ว่า “นม” ส่วนหย่องของจะเข้ชิ้นนั้นเป็นแผ่นไม้แบนหนา ด้านบนจะเป็นช่องในลักษณะของ “ซุ้มประตู” ตั้งอยู่ตรงด้านซ้ายมือของผู้บรรเลง ก่อนที่จะถึง “รางไหม” (ร่องสำหรับสอดสายจะเข้ลงไปในรูที่ก้านลูกบิด) ทำหน้าที่รองรับสายทั้ง 3 สายของจะเข้ไว้ก่อนที่จะไปถึงก้านลูกบิดของจะเข้

หมุดยึดสายขิม หมุดยึดสายขิมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ หมุดสำหรับยึดสายขิม โดยเฉพาะ (อยู่ทางฝั่งซ้ายมือของผู้บรรเลง) และหมุดที่ใช้ยึดสายขิมและใช้หมุนปรับเทียบเสียงด้วย (อยู่ทางฝั่งขวามือของผู้บรรเลง) ลักษณะของหมุดขิมเท่าที่พบในปัจจุบันมีอยู่เพียง 3 ชนิดคือ หมุดตอกแบบหัวสี่เหลี่ยม หมุดเกลียวหัวหกเหลี่ยม(ขนาดเล็ก) หมุดตอกหัวหกเหลี่ยม (ขนาดใหญ่)

ช่องเสียง ช่องเสียงนี้มี 2 ช่องด้วยกันนิยมคว้านเป็นรูกลมไว้บนพื้นไม้ด้านบนของตัวขิม รูนี้มีไว้เพื่อช่วยให้เสียงขิมกังกังวานดีขึ้น ทั้งนี้เพราะภายในตัวขิมกลวงหากไม่เจาะช่องไว้เสียงจะอับเกินไปไม่น่าฟัง เมื่อเจาะเป็นช่องแล้ว ช่างขิมจะทำแผ่นวงกลมที่ฉลุไปลวดลายปิดทับรูช่องเสียงไว้ทั้ง 2 รูเพื่อให้ดูสวยงามขึ้น วัสดุที่ใช้ทำแผ่นประดับนี้เดิมนิยมทำด้วยงาหรือกระดูกสัตว์แต่ในปัจจุบันเนื่องจากงาหายาก จึงเปลี่ยนไปใช้พลาสติกแทน แต่บางร้านก็ใช้วัสดุจำพวกโลหะมาฉลุเป็นลวดลายก็มี แผ่นวงกลมที่นำมาปิดช่องเสียงนี้ไม่มีผลต่อเสียงขิมเท่าใดนัก เป็นการตกแต่งเพื่อให้แลดูสวยงามขึ้นเท่านั้นเอง บางครั้งถ้าแผ่นวงกลมนี้ติดไม่สนิทกับเนื้อไม้จะทำให้มีเสียง “ซ่า” เวลาตีขิมให้ลองกดแผ่นวงกลมนี้ไว้ด้วยด้ามไม้ขิมข้างหนึ่ง ในขณะที่อีกมือหนึ่งลองใช้ไม้ตีสายขิมดูเสียงซ่าจะหายไป แต่ถ้าเสียงซ่ายังไม่หายไปก็อาจจะเกิดจากสาเหตุอื่น

สายขิม สายขิมนั้นส่วนใหญ่ทำด้วยสายทองเหลือง เนื่องจากมีเสียงกังกังวานดีและมีสีสวยงดงาม เสียงขิม 1 เสียง จะเกิดจากสายทองเหลือง 3 เส้น ซึ่งชิงพาดอยู่บนตัวขิมและหย่องขิม สายทั้ง 3 เส้นนี้จะชิงอยู่ระหว่างหมุดยึดสายขิมทางฝั่งซ้าย และหมุดยึดสายขิมทางฝั่งขวาของขิมโดยวางพาดอยู่บนหย่อง 3 อันด้วยกันคือหย่องพักสาย (ทั้งด้านซ้ายและด้านขวา) และหย่องหนุนสายอีกหนึ่งอัน จำนวนสายขิมทั้งหมดมี 42 เส้น ถ้าเป็นเส้นใหม่ใหม่จะมีสีเหลืองมันเป็นเงาสวยงาม สามารถใช้มือบิดให้ขาดจากกันได้ง่ายด้วยการพับสายขิมในห่อไขว้กันแล้วใช้มือบิดโยกไปมาสักสองสามทีก็จะขาด สายทองเหลืองนี้เมื่อนานเข้าจะมีสีดำคล้ำลงเพราะมีขี้ตะกรันมาเกาะโดยรอบสายจะแห้งเกราะและขาดง่ายขึ้น แต่กลับทำให้เสียงขิมก้องกังกังวานดีขึ้นปัจจุบันผู้ผลิตบางรายเปลี่ยนมาใช้สายลวดเหล็กที่เรียกว่า “เสตนเลส-สตีล” (stainless steel) ชิงแทนสายลวดทองเหลืองซึ่งให้คุณภาพเสียงขิมดีขึ้น และสายขิมไม่ขาดง่าย แต่ตัวขิมจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ขึ้นเพราะสายลวดเสตนเลส-สตีลนั้นมีความเหนียวกว่าจะลวดทองเหลืองจึงต้องชิงให้ตึงมาก ๆ เสียงจึงจะกังกังวานดี (การที่เพิ่มช่วงยาวของสายขิมทำให้ต้องหมุนสายขิมให้ตึงมากขึ้นเสียงขิมจึงจะกังกังวานดี) แต่ถ้าใช้สายลวดเสตนเลส-สตีลมาเปลี่ยนแทนลวดทองเหลืองโดยไม่เพิ่มช่วงยาวของตัวขิมแล้วเสียงขิมจะไม่น่าฟังเพราะสายยังไม่ตึงเต็มที่หรือถ้าจะให้เสียงดังกังกังวานดี ก็ต้องเทียบเสียงขิมตัวนั้นให้สูงกว่าระดับเสียงปกติที่นิยมบรรเลงกันในวงเครื่องสายไทย (เสียงที่นิยมบรรเลงกันในวงเครื่องสายคือเสียงเพียงออ)

หย่องพักสายซิม (หย่องบังคับเสียง) หย่องซิมนี้มี 2 ประเภท คือ “หย่องหนุนสายซิม” และ “หย่องพักสายซิม” (หย่องบังคับเสียงซิม) หย่องทั้ง 2 ประเภททำหน้าที่ต่างกันคือ หย่องหนุนสายซิมจะทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงสะท้อนจากสายซิมลงสู่พื้นไม้บนตัวซิมเพื่อให้เกิดเสียงก้องกังวานดีขึ้น ส่วนหย่องพักสายซิมนั้นนอกจากจะทำหน้าที่พักสายซิมแล้วยังทำหน้าที่ในการบังคับระดับเสียงสูงต่ำของสายซิมด้วย เพราะหย่องพักสายซิมจะถูกล่างให้เอียงทำมุมสอดเข้าหากันทางด้านบนคล้ายกับรูปปิรามิด บนแนวสันของหย่องบังคับเสียงนี้ทำด้วยวัสดุที่แข็งเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถรับแรงกดจากสายซิมจำนวนมากได้และต้องมีส่วนสูงที่สัมพันธ์กับหย่องหนุนสายซิมด้วย ตัวหย่องนั้นทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ถ้าดูทางด้านหน้าตัดจะมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมคล้าย “รูปปิรามิด” หย่องบังคับเสียงของซิมรุ่นใหม่บางรุ่นทำฐานแผ่นแบนออกมาใช้สำหรับสอดวางท่อนโลหะกลมเล็ก ๆ เพื่อหนุนสายซิมบางสายให้มีเสียงสูงต่ำเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะเสียง “ที” (ซี) (ชนก สาคกริก, 2551 : 7-17)

2.2.3 วิธีการบรรเลง

วิธีการบรรเลงโดยเริ่มที่การจับไม้ตีซิม จับโดยใช้นิ้วชี้แตะตรงส่วนล่างของไม้ตีซิม และนำนิ้วหัวแม่มือมาวางตรงด้านบนของไม้ตีซิม แล้วนำนิ้วที่เหลืออีก 3 นิ้วมาจับประคองไม้ตีซิมทางด้านล่าง เมื่อเวลาจะเริ่มตีปฏิบัติโดยใช้ข้อมือ ขึ้น และ ลง ไป - มาสลับ ซ้าย และ ขวา โดยให้ลักษณะของปลายไม้จะมีการกระดก ขึ้น - ลง อยู่ภายในอุ้งมือของผู้บรรเลง เวลาบรรเลงนั่งพับเพียบหลังซิม ลำตัวและใบหน้าตรง ตามองมุมต่ำ (ภรณ์นิภา มากบางแก้ว, 2564 : ออนไลน์)

วิธีบรรเลงใช้ไม้ซิม 2 อันตีลงไปบนสายซิมทำให้เกิดเสียงดังกังวาน (ราชบัณฑิตสถาน , 2545 : 26)

การจับไม้ซิมถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการเล่นซิมให้ไพเราะ ควรยึดหลัก 2 ประการคือ หนึ่งจับไม้ให้แน่น และสองจับแล้วให้ถนัดมือ ซึ่งการจับไม้ซิมมีวิธีการจับหลายวิธี แต่ข้าพเจ้าขอแนะนำสำหรับผู้เริ่มฝึกดังนี้ ควรจับโดยใช้หัวแม่มือกดลงไปบนด้ามไม้ตี และใช้นิ้วชี้เข้ามารองรับไว้ข้างใต้ ไม่จำเป็นต้องแน่นเพื่อให้ไม้ซิมกระดกคล้ายกับมีสปริง ปลายไม้ซิมอยู่สุดกำมือตรงนิ้วก้อยพอดี

สำหรับการลงไม้หรือการตีซิม เมื่อตีควรตีให้ห่างจากหย่องประมาณ 1 นิ้ว การลงน้ำหนักไม้ตีซิมควรตีแบบครึ่งข้อครึ่งแขน คือการใช้กำลังจากช่วงแขนผสมกับข้อมืออย่างสัมพันธ์กัน เวลาตีลงไป ไม่ควรกดไม้ กล่าวคือ เมื่อตีแล้วยกไม้ขึ้นหรือจัดกระดกปลายไม้ขึ้นขนานกับหน้าซิม เรียกว่า การเคาะสายซิมเหมือนกับที่เราเคาะประตู น้ำหนักที่ตีไม่ควรหนักหรือเบาเกินไป ซึ่งจะทำให้

เกิดเสียงขิมที่มีคุณภาพคมชัดและมีความกังวาน ข้อสำคัญการจับไม้ขิมและการลงไม้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การเล่นขิมได้ไพเราะยิ่งขึ้น ฉะนั้นควรปฏิบัติให้ถูกต้อง (ธรรมภณ จงรัมย์, 2547 : 9)

ท่านั่ง นั่งพับเพียบหรือขัดสมาธิ แล้วแต่โอกาสและความเหมาะสมของสถานที่ในการบรรเลง หากเป็นการฝึกซ้อมสามารถนั่งเก้าอี้ตีขิมได้ เพื่อมิให้เกิดอาการเหน็บชาหรือตะคริวสิ่งที่ควรคำนึงในการนั่งขัดสมาธิคือการระวังมิให้ปลายเท้าไหล่ออกมาจากหน้าตัก เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยแสดงออกถึงออกทางวัฒนธรรมไทยที่ดีมาแต่โบราณ เมื่อนั่งได้ท่าทางสวยงามเหมาะสมดีแล้ว ผู้เรียนเริ่มจับไม้ตีเป็นข้อที่หนึ่ง การจับไม้ขิมแบบครุฑทวนตะวัน เป็นการจับไม้แบบปลายไม้ คือจับจากส่วนปลายไม้ขึ้นไปประมาณ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร ใช้นิ้วและหัวแม่มือจับแบบบีบให้ลงไปร่องนิ้วชี้ ร่องข้อบน ใช้นิ้วกลางกระดกไม้ตี ให้ปลายไม้สัมผัสสายขิมเป็นเสียง (ภิชาด เถณะสวัสดิ์, 2548 : 13-14)

2.2.4 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลง

เพลงที่นิยมบรรเลงกันมากคือเพลงขิมเล็กและเพลงขิมใหญ่ซึ่งเป็นเพลงสำเนียงจีนที่เกิดขึ้นในราวปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 4 โดยพระประดิษฐ์ไพเราะ (ครุฑมีแขก) ได้จัดทำนองการตีขิมของคนจีนแล้วมาแต่งเป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้นได้ 2 เพลง ตั้งชื่อว่าเพลงขิมเล็กและเพลงขิมใหญ่ สำหรับเพลงขิมเล็ก พระประดิษฐ์ไพเราะได้แต่งขยายเป็นอัตรา 3 ชั้น ส่วนเพลงขิมใหญ่ ครูซ้อย สุนทรวาทีนได้แต่งขึ้นเป็น อัตรา 3 ชั้นเช่นกัน และทั้ง 2 เพลงนี้ ครูมนตรี ตราโมทได้แต่งตัดลงเป็นอัตราชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเถา เมื่อประมาณปี พุทธศักราช 2478 และได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบันนี้ (ธรรมภณ จงรัมย์, 2547 : 1)

2.2.5 โอกาสที่ใช้บรรเลง

เนื่องจากขิมเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นง่ายเป็นที่นิยม ปัจจุบันจึงเห็นขิมร่วมบรรเลงอยู่ในวงดนตรีแทบทุกวง ขิมเล่นคนเดียวจะไพเราะมาก (ภิชาด เถณะสวัสดิ์, 2543 : 20)

2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไปรยา ลิมนนาคทอง (2561) ได้ศึกษา ความแตกต่างระหว่างเพลงเกี่ยวข้าวเกาหลีและเพลงเกี่ยวข้าวไทย พบว่า เพลงเกี่ยวข้าวเกาหลีหรือนงอ๊ก (농악) และเพลงเกี่ยวข้าวไทยมีความเหมือนกันในด้านจุดประสงค์ คือ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย ความสนุกสนานและความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน ส่วนความแตกต่าง คือ นอกจากเพลงเกี่ยวข้าวเกาหลีมีวัตถุประสงค์เพื่อความ

สนุกสนานแล้วยังทำการแสดงเพื่อขอพรเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูใบไม้ผลิอีกด้วย รวมถึงใช้คนแสดงจำนวนมาก ใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะและเครื่องดนตรีประกอบทำนอง การแต่งกายแตกต่างกันตามพื้นที่ ในขณะที่เพลงเกี่ยวข้าวไทยไม่จำเป็นต้องใช้คนจำนวนมาก ไม่มีดนตรีประกอบ ใช้มือปรบเป็นจังหวะแทน หรือหากจะใช้เครื่องดนตรีก็มักเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ และแต่งกายด้วยชุดในการทำนาของชาวบ้าน เพลงเกี่ยวข้าวเกาหลีแสดงออกถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ความเชื่อ การเล่นดนตรี เต็มรับ และการแสดงละคร พัฒนาสู่การเป็นศิลปะการแสดง ถูกลงทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โลกโดยองค์การยูเนสโก(UNESCO) ในปี2557ส่วนเพลงเกี่ยวข้าวไทยสะท้อนถึงวิถีการดำรงชีวิต การร้องเล่น การเต็มรับ การเกี่ยวพาราสีเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และผ่อนคลายจากการทำงาน

ธัญชนก เหล่าวณิชย์ (2557) ได้ศึกษากรรมวิธีการผลิตขิมผีเสื้อ กรณีศึกษาครูจ๋อน ไทรวีมาน พบว่า (๑) ประวัติของครูจ๋อน ไทรวีมาน จากการศึกษาพบว่าครูจ๋อน ไทรวีมาน มีความอดทนและไม่ท้อถอยและยังพัฒนาตนเองจากประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ตลอดเวลาทำให้สามารถมีร้านจำหน่ายเครื่องดนตรีเป็นของตัวเองโดยโรงงานนี้ใช้ชื่อว่า “ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดุริยางค์ ไทยอุตสาหกรรม” (๒) กรรมวิธีการผลิตขิมผีเสื้อ ๗ หย่อง จากการศึกษาพบว่าขั้นตอนการผลิตขิมทำตามรูปแบบและมาตรฐานที่ตั้งไว้ด้วยความประณีต ต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญของผู้ผลิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology)

การศึกษาเรื่องความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทย ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินงานออกเป็นดังนี้

3.1 วิธีที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสารคือ การแสวงหาคำตอบหรือการสร้างองค์ความรู้ด้วยการใช้หนังสือ (text) และเอกสาร (document) ต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

สำหรับวิธีการวิจัยเชิงเอกสารผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรีจีนและเครื่องดนตรีไทย ลักษณะของหยางฉินและลักษณะของซิมไทย วิธีการบรรเลงหยางฉินและวิธีการบรรเลงซิมไทย

3.1.2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องหยางฉิน โดยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

3.2 ลักษณะของข้อมูล

ลักษณะของข้อมูลเป็นแหล่งข้อมูลเชิงทุติยภูมิที่มีบุคคลได้บันทึกไว้ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้กล่าวเกี่ยวกับประวัติของหยางฉินและประวัติของซิมไทยโดยเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทั้งเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้ หรือเป็นบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีนและเครื่องดนตรีไทย

3.3 เครื่องมือและวิธีการ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้มาจากสิ่งตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการวิจัยเชิงเอกสารซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของหยางฉินและ

ลักษณะซิมไทย วิธีการบรรเลงหางฉิ่งและวิธีการบรรเลงซิมไทย บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงหางฉิ่ง และบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงซิมไทย รวมไปถึงโอกาสในการบรรเลงหางฉิ่งและโอกาสในการ บรรเลงซิมไทย

3.4 การรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ จากหอสมุดของมหาวิทยาลัยศิลปากรและหอสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเก็บข้อมูลใน ระดับปริญญาตรี

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดนตรีหางฉิ่งและซิมไทย

3.5 วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยมีขั้นตอนลำดับในการวิเคราะห์ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมเชิงเอกสารและข้อมูลที่ได้จากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ มาจัดลำดับความสำคัญและลักษณะของข้อมูล

3.5.2 นำข้อมูลที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญแล้วมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล

3.5.3 นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่คำตอบของงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Result)

4.1 ความเหมือนของหยางฉินและซิมไทย

4.1.1 ลักษณะของหยางฉินและซิมไทย

หยางฉินเป็นเครื่องดนตรีจีนที่เป็นรูปแบบของซิมไทย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพ่อค้าชาวจีนที่นำเข้ามาเล่นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดจึงมีความคล้ายคลึงกันเนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับอิทธิพลมา หยางฉินเป็นเครื่องดนตรีสายประเภทตีเช่นเดียวกับซิมของไทยลักษณะภายนอกมีความเหมือนกันโดยเป็นเครื่องดนตรีรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้สายลวดซึ่งใช้ไม้ตีให้เกิดเสียง หยางฉินและซิมไทยมีรูปแบบโครงสร้างภายนอกเป็นกล่องที่ทำจากไม้มีลักษณะกลวงภายในเพื่อให้เวลาตีมีเสียงดังกังวาน กล่องเสียงนิยมทำเป็นรูปผีเสื้อหรือรูปสี่เหลี่ยมคางหมูเหมือนกัน ทั้งหยางฉินและซิมไทยมีหย่องทำจากกระดูกสัตว์วางไว้ระหว่างกลางตรงหน้าซิมเพื่อไว้พาดสายระหว่างตัวซิมจากอีกฝั่งไปอีกฝั่งหนึ่ง ใช้เป็นบริเวณที่ตีและทำให้เกิดเสียง ซึ่งการวางหย่องจะทำให้เกิดโน้ตเสียงที่แตกต่างกันไป ลักษณะการวางหย่องก็จะเป็นการวางสลับฟันปลาเพื่อให้สายไม่พันกัน หย่องแต่ละแถวเป็นไม้ยาวเท่ากันตลอดแถว ซึ่งการเรียงเสียงสูงไปต่ำทั้งหยางฉินและซิมไทยมีการเรียงในลักษณะเดียวกันนั่นคือหย่องที่อยู่ด้านซ้ายจะเป็นหย่องเสียงสูง ด้านขวาจะเป็นหย่องที่มีเสียงต่ำ ส่วนไม้ตีของเครื่องดนตรีทั้งสองใช้ไม้ไผ่เป็นวัสดุในการทำเหมือนกัน หัวไม้ที่ใช้ตีมีลักษณะเป็นรูปค้อนแบนเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 3 หย่องหยางฉิน

ที่มา <https://swmusiccenter.com/music-instruments/view/16>

ภาพที่ 4 หย่องขิมไทย

ที่มา http://tkapp.tkpark.or.th/stocks/content/opendream/instruments1/91_khim_gao_yong/web/big7.html

ภาพที่ 5 ไม้ตีหยางฉิน

ที่มา <https://www.facebook.com/Chinese.musicinstruments/photos/pcb.1888538821264471/1888537844597902/>

4.1.2 วิธีการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

วิธีการบรรเลงทั้งหยางฉินและซิมไทยจะต้องนั่งตัวตรงยึดอก ตามองสายที่จะตีเล็กน้อย มือทั้งสองข้างจับไม้ตีลงไปบนสายซิมตามโน้ตเพลงที่ต้องการบรรเลง การจับไม้ให้จับที่ปลายไม้โดยไม้แน่นเกินไปและไม่หลวมเกินไป ให้นำนิ้วโป้งวางไว้บนปลายไม้ตีและนิ้วชี้ไว้ข้างล่างปลายไม้ และนิ้วที่เหลือทั้งสามจับประคองไม้ตีทางด้านล่าง โดยการบรรเลงหยางฉินหรือการบรรเลงซิมจะใช้ข้อมือในการตีขึ้นลงโดยปลายไม้ก็จะมีอาการกระดกขึ้น-ลงอยู่ในอุ้งมือของผู้บรรเลง เครื่องดนตรีทั้งสองเป็นเครื่องดนตรีสาย ใช้ตีเหมือนกัน วิธีการบรรเลงก็จะใช้มือสองข้างถือไม้ตีเพื่อตีลงสายแต่ละสายจะเรียกว่าการตีเสียงเดียว วิธีนี้ทั้งหยางฉินและซิมใช้เหมือนกันและการตีรัวหรือการกรอที่คนเล่นซิมรู้จักคือการตีให้เกิดเสียงยาวเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้ก็มีลีลาการเล่นเหมือนกัน

ภาพที่ 6 คนกำลังบรรเลงหยางฉิน

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=MU-KaTjNJVo>

4.1.3 โอกาสในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

การบรรเลงหยางฉินจะนิยมเล่นคนเดียวหรือบรรเลงเดี่ยวเหมือนกันกับการบรรเลงซิม จะใช้บรรเลงเพื่อแสดงถึงทักษะของผู้บรรเลงเครื่องดนตรีนั้น ๆ โอกาสก็จะเป็นงานแข่งขันหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ

4.2 ความแตกต่างของหยางฉินและซิมไทย

4.2.1 ลักษณะของหยางฉินและซิมไทย

แม้ซิมของไทยจะได้รับอิทธิพลมาจากเครื่องดนตรีหยางฉินของจีน แต่เครื่องดนตรีทั้งสองก็มีความแตกต่างกันเนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ไม้ที่นำมาทำเครื่องดนตรีของทั้งสองชนิดก็ใช้ไม้ที่แตกต่างกันตามไม้ที่มีอยู่ในภูมิภาค หยางฉินจะใช้ไม้เสียมู๋ ไม้ฮว่ามู่หรือหยิวี่มู่ ประกอบเป็นกล่องเสียง ซิมไทยที่นิยมนำมาทำตัวเครื่องก็จะใช้ไม้ชิงชันเป็นส่วนใหญ่ ภายนอกที่ดูคล้ายคลึงกันของหยางฉินและซิมทำให้คนสามารถสับสนได้ เนื่องจากความแตกต่างของลักษณะภายนอกมีน้อยมาก หากไม่สังเกตก็จะไม่มีทางรู้ได้เลย เนื่องจากหยางฉินและซิมมีการพัฒนาปรับปรุงมาเรื่อย ๆ จึงจะใช้ การเปรียบเทียบความแตกต่างของเครื่องดนตรีในปัจจุบันคือ หยางฉินจะมีหย่องมากกว่าซิมไทยปัจจุบันซึ่งซิมไทยที่นิยมเล่นเห็นได้ทั่วไปคือ ซิม 7 หย่อง ซึ่งซิมไทยเองก็จะมีทั้งซิม 7 หย่อง 9 หย่องและ 11 หย่อง ซึ่งก็จะมีควมสับสนอีกหากสังเกตแค่จำนวนหย่อง สิ่งที่มองและสามารถรู้ได้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นใดคือหยางฉินเครื่องดนตรีชิ้นใดคือซิมไทย คือการสังเกตที่แถวของหย่อง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งบอกได้อย่างชัดเจน หยางฉินทั่วไปจะมีแถวหย่องสี่แถว แต่ซิมของไทยจะมีแถวหย่องเพียงแค่สองแถวเท่านั้น นอกจากนั้นหยางฉินเองมีหย่องพิเศษที่เรียกว่าหย่องอิสระที่จะสามารถเพิ่มโน้ตเสียงเข้าไปได้อีก เป็นหย่องที่อยู่แยกกับแถวหย่องทั้งสี่ หยางฉินมีหย่องมากกว่าเพราะใช้ระบบเสียงสากล ส่วนซิมไทยมีจำนวนหย่องน้อยกว่าเพราะใช้ระบบเสียงแบบไทยเป็นโน้ตเสียงคู่แปด

นอกจากนี้ลวดลายภายนอกแม้เมื่อก่อนจะใช้เป็นลวดลายแบบจีนทั้งคู่ แต่ปัจจุบันซิมไทยมีการใช้ลวดลายไทยแทน ส่วนไม้ตีของหยางฉินและซิมแม้จะมีลักษณะเป็นรูปค้อนปลายแบน แต่ซิมของไทยมีการหุ้มหัวไม้ด้วยหนังเพื่อให้สัมผัสในการบรรเลงออกมามีความนุ่มนวลมากขึ้น หยางฉินจะมีโครงขาบข้างระหว่างเครื่องเป็นส่วนในการยึดสายไว้และมีหมุดไว้ข้างหนึ่งเพื่อปรับเสียง ส่วนซิมไทยไม่มีโครงขาบข้างแต่จะมีหมุดไว้ซึ่งสายทั้งสองฝั่งหมุดฝั่งหนึ่งไว้ยึดสายส่วนอีกข้างไว้ปรับเสียงเวลาสายหย่อนหรือเสียงเพี้ยนไม่ตรงโน้ตที่ต้องการ หยางฉินใช้ไม้ขาตั้งบานพับ ลวดลายจีนในการตั้งเครื่องดนตรีในการบรรเลง แต่ซิมของไทยจะใช้ฝาซิมในการตั้งเครื่องตัวซิมในการบรรเลง เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดมีความคล้ายกันมากแต่หากมาสังเกตดูแล้วตามข้อสังเกตข้างต้นที่ได้ระบุไป จะทำให้สามารถแยกเครื่องดนตรีทั้งสองได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 7 ขาตั้งบ้านพักหยางฉิน

ที่มา <https://swmusiccenter.com/music-instruments/view/16>

ภาพที่ 8 หมุดยึดสายซิมไทย

ที่มา [https://www.facebook.com/KhimChangLek/photos/pcb.](https://www.facebook.com/KhimChangLek/photos/pcb.1974027889351082/1974027819351089/)

1974027889351082/1974027819351089/

4.2.2 วิธีการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

วิธีการบรรเลงที่แตกต่างกันระหว่างหยางฉินและซิมไทยคือหยางฉินจะมีวิธีการบรรเลงหรือลีลาการบรรเลงที่มากกว่าโดยมีถึง 7 ประเภท คือ เสียงคู่ เสียงรัว ดิดรัว แยกเสียงประสาน ทำนองประสานและแพรวพราว แตกต่างกับวิธีการบรรเลงซิมไทยที่จะมีวิธีการตีเสียงเดี่ยว สลับมือซ้ายขวา การกรอ การสะบัด

วิธีการนั่งที่แตกต่างกันของการบรรเลงเครื่องดนตรีทั้งสองนี้คือ หยางฉินในปัจจุบันจะมีการบรรเลงโดยนั่งบรรเลงบนเก้าอี้เพียงอย่างเดียว แต่การบรรเลงซิมไทยจะมีการนั่งบรรเลงบนพื้น การนั่งก็จะต้องนั่งพับเพียบในการบรรเลงเพื่อความเรียบร้อยและสวยงาม

4.2.3 บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

เนื่องด้วยเครื่องดนตรีทั้งสองใช้บรรเลงในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตามภูมิประเทศ บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงจึงแตกต่างกันออกไปตามประเพณีวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ หยางฉินมีระบบเสียงที่ใช้เป็นระบบเสียงสากลจึงทำให้ต้องมีห้องจำนวนมากกว่าและมีห้องเดี่ยวสามารถบรรเลงบทเพลงได้หลากหลายกว่าเพราะมีโน้ตหลายช่อง ส่วนซิมของไทยใช้โน้ตเสียงคู่แปดบรรเลงเพลงไทยสำเนียงต่าง ๆ ตามเพลงไทยเดิม จึงมีห้องที่น้อยกว่าเพราะไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตหลากหลายในการบรรเลงเพลงไทยเดิม

เพลงเอกของหยางฉินที่ได้รับความนิยมทั่วไป เช่น

หลงฉวน 《龙船》 (เรือมังกร)

เจาจวินย่วน 《昭君怨》 (เจาจวินครวญ)

เซียงเหลียนฉ่วงกง 《香莲闯宫》 (กรุ่นกลิ่นบัวฟุ้งวัง)

ปาเยว่กั๋วฮวาเปี่ยนตี้ค้าย 《八月桂花遍地开》 (ดอกกุ้ยฮวาสิงหาบานสะพรั่ง)

ไห่ซ่างหยวีเกอ 《海上渔歌》 (ลำน้าเพลงประมง)

หลิวสุ่ยฮวนเกอ 《流水欢歌》 (เพลงน้ำไหลรื่น) เป็นต้น

ตัวอย่างโน้ตเพลง ซาราริน 流水 ชื่อภาษาจีน อ่านว่า หลิว สุ่ย เป็นเพลงที่ใช้กลเม็ดการบรรเลง หยางฉินบรรยายทัศนียภาพของสายซาราริน เสียงรัวเบา นุ่มนวลแต่ละเอียด บรรยายทัศนียภาพของสายน้ำไหลเรื่อยริน (เมฆม สอดส่องกฤษ, 2556 : ออนไลน์)

流水

1=C

双板 (约♩=44)

天竺河琴谱
王青建改编

[1]

$\frac{3}{4}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ $\overset{3}{5}$ | $\overset{2}{5}$ $\overset{3}{5}$ $\overset{4}{5}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ | $\overset{5}{5}$ 0 $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{6}$ | $\overset{6}{6}$ $\overset{7}{6}$ $\overset{8}{6}$ $\overset{9}{6}$ | $\overset{3}{5}$ $\overset{4}{6}$ $\overset{5}{6}$ $\overset{6}{5}$ | $\overset{7}{6}$ $\overset{8}{5}$ |

f *pp* *f* *pp* *f*

$\overset{6}{6}$ $\overset{7}{6}$ $\overset{8}{5}$ $\overset{9}{4}$ | $\overset{5}{5}$ $\overset{4}{4}$ $\overset{3}{3}$ $\overset{2}{3}$ | $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{4}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{2}$ $\overset{1}{1}$ 0 $\overset{2}{5}$ | $\overset{3}{3}$ $\overset{4}{3}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ | $\overset{7}{5}$ $\overset{8}{5}$ $\overset{9}{6}$ | $\overset{1}{0}$ $\overset{2}{1}$ $\overset{3}{1}$ $\overset{4}{1}$ $\overset{5}{5}$ |

pp *mf*

1 $\overset{1}{1}$ $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{3}$ $\overset{4}{2}$ $\overset{5}{3}$ | $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{3}$ | $\overset{3}{0}$ $\overset{4}{6}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{6}$ $\overset{7}{1}$ $\overset{8}{2}$ $\overset{9}{3}$ 0 | $\overset{1}{3}$ $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{3}$ $\overset{4}{2}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{3}$ | $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{5}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ $\overset{3}{5}$ |

p *pp* *p* *pp* *pp*

[2] (约♩=12)

$\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ $\overset{3}{5}$ | $\overset{4}{5}$ $\overset{5}{1}$ $\overset{6}{2}$ $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{3}$ | $\overset{9}{0}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ $\overset{3}{6}$ $\overset{4}{5}$ | $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{3}$ $\overset{7}{2}$ $\overset{8}{1}$ | $\overset{9}{6}$ $\overset{1}{1}$ $\overset{2}{1}$ $\overset{3}{5}$ |

pp

$\overset{4}{5}$ $\overset{5}{3}$ $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{6}$ $\overset{8}{6}$ | $\overset{9}{1}$ $\overset{1}{2}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{3}$ | $\overset{4}{3}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{6}$ $\overset{8}{6}$ | $\overset{9}{1}$ $\overset{1}{2}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{2}$ | $\overset{4}{0}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{2}$ $\overset{7}{2}$ $\overset{8}{2}$ | $\overset{9}{1}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{1}$ $\overset{3}{1}$ $\overset{4}{6}$ $\overset{5}{1}$ $\overset{6}{2}$ |

pp

1 $\overset{1}{1}$ $\overset{2}{1}$ $\overset{3}{2}$ $\overset{4}{3}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{1}$ $\overset{7}{2}$ $\overset{8}{1}$ $\overset{9}{6}$ $\overset{1}{5}$ $\overset{2}{3}$ | $\overset{3}{3}$ $\overset{4}{3}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{5}$ | $\overset{9}{3}$ $\overset{1}{5}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{2}$ | $\overset{4}{1}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{1}$ | $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{2}$ $\overset{1}{3}$ |

pp *mf* *pp*

$\overset{2}{2}$ $\overset{3}{2}$ $\overset{4}{3}$ $\overset{5}{4}$ $\overset{6}{1}$ $\overset{7}{2}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{5}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{5}$ $\overset{3}{4}$ | $\overset{4}{1}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{1}$ $\overset{7}{1}$ $\overset{8}{2}$ $\overset{9}{1}$ | $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{5}$ $\overset{3}{4}$ $\overset{4}{2}$ $\overset{5}{1}$ $\overset{6}{2}$ $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{2}$ $\overset{9}{3}$ | $\overset{1}{3}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{2}$ $\overset{4}{3}$ | $\overset{5}{3}$ $\overset{6}{2}$ $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{2}$ $\overset{1}{2}$ $\overset{2}{3}$ |

pp *pp* *f* *pp*

[3] (约♩=76)

$\overset{1}{3}$ $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{3}$ $\overset{4}{5}$ $\overset{5}{6}$ $\overset{6}{5}$ | $\overset{7}{5}$ $\overset{8}{0}$ $\overset{9}{1}$ $\overset{1}{2}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{5}$ $\overset{4}{6}$ | $\overset{5}{3}$ $\overset{6}{6}$ $\overset{7}{5}$ $\overset{8}{5}$ | $\overset{9}{5}$ $\overset{1}{1}$ $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{3}$ | $\overset{4}{0}$ $\overset{5}{6}$ $\overset{6}{6}$ $\overset{7}{5}$ $\overset{8}{5}$ $\overset{9}{3}$ $\overset{1}{2}$ | $\overset{2}{1}$ $\overset{3}{6}$ $\overset{4}{1}$ $\overset{5}{6}$ $\overset{6}{5}$ |

mf *pp* *pp* *mf*

$\overset{7}{5}$ $\overset{8}{3}$ $\overset{9}{5}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ | $\overset{3}{1}$ $\overset{4}{2}$ $\overset{5}{3}$ $\overset{6}{3}$ | $\overset{7}{3}$ $\overset{8}{5}$ $\overset{9}{5}$ $\overset{1}{6}$ $\overset{2}{6}$ | $\overset{3}{1}$ $\overset{4}{2}$ $\overset{5}{2}$ $\overset{6}{3}$ $\overset{7}{2}$ $\overset{8}{2}$ | $\overset{9}{2}$ $\overset{1}{2}$ $\overset{2}{2}$ $\overset{3}{1}$ | $\overset{4}{1}$ $\overset{5}{1}$ $\overset{6}{1}$ $\overset{7}{1}$ $\overset{8}{6}$ $\overset{9}{1}$ |

mf *pp*

[4] (约♩=60)

1 $\overset{1}{1}$ $\overset{2}{5}$ $\overset{3}{5}$ $\overset{4}{1}$ | 1 0 | $\overset{5}{3}$ $\overset{6}{6}$ $\overset{7}{1}$ $\overset{8}{6}$ $\overset{9}{5}$ | $\overset{1}{3}$ $\overset{2}{3}$ $\overset{3}{3}$ | $\overset{4}{5}$ $\overset{5}{5}$ $\overset{6}{5}$ $\overset{7}{5}$ $\overset{8}{6}$ |

pp *mf*

Yueqixuexi.COM

ภาพที่ 9 โน้ตเพลง 流水 1.1

ที่มา <http://m.yueqixuexi.com/yangqin/2013040188518.html>

1. 2. 1. 3. 2. 1. 7. | 6. 6. 1. 6. 1. 6. 5. | 3. 3. 3. 2. 3. | 5. 6. 5. 6. 1. 6. 1. | 6. 6. 6. 6. 3. |

5. 5. 3. 2. 1. 6. | 6. 6. 1. 1. 2. 3. | 5. 5. 3. 2. 1. | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. | 6. 5. 6. 6. 5. 5. 6. |

2. 2. 2. 3. 5. 5. | 3. 3. 3. 2. 1. 1. 2. 2. | 2. 1. 6. 1. 1. 6. | 5. 5. | 5. 6. 5. 5. 5. 6. | 6. 6. 6. 1. 6. |

1. 1. 2. 3. | 1. 1. 5. 6. 1. 2. 3. 5. | 6. 5. 3. 2. 1. 6. 5. 6. 1. 2. 3. 5. 5. 5. 3. | 2. 2. 2. 3. 5. 6. 7. 1. |

1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 2. 3. 5. | 6. 5. 3. 2. 1. 6. 5. 6. 1. 2. 3. 5. 5. 5. 3. | 2. 2. 3. 5. 6. 7. 1. | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. |

1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. | 3. 3. 3. 3. 3. 3. 5. 6. 1. 2. 3. 2. 1. 6. 5. | 3. 2. 1. 6. 5. 3. 3. 3. | 3. 3. 3. 3. 5. 6. 1. 2. 3. 2. 1. 6. 5. |

1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. | 6. 1. 3. 1. 1. | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 2. 3. 5. 6. 1. | 3. 2. 1. 6. | 3. 3. 3. 3. 3. 5. 6. 1. 2. 3. 6. 3. 5. |

3. 3. 3. 3. 5. 6. 1. 2. 3. 2. 1. 6. 5. | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. | 6. 1. 3. 1. 1. | 1. 1. 1. 1. 1. 2. 3. 5. 6. 1. |

5. 6. 1. 2. 3. 5. 3. 2. 1. 6. 5. 1. 1. 1. | 1. 1. 1. 1. 6. 3. 5. | 3. 3. 3. 3. 5. 6. 1. 2. 3. | 5. 6. 1. 2. 3. 5. 3. 2. 1. 6. 5. 1. 1. 1. |

1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. | 6. 1. 3. 1. 1. | 1. 1. 1. 1. 1. 2. 3. 5. 6. 1. | 1. 1. 1. 5. 1. 1. 3. | 1. 1. 1. 5. 1. 1. 3. |

1. 1. 1. 5. 0. | 5. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 2. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 7. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. |

5. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 3. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 1. 6. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 2. 1. 2. 3. 2. 1. | 2. 1. 2. 3. 2. 1. | 2. 1. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. |

3. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 3. 2. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 3. 2. 3. 5. 6. 1. 6. 5. 3. 2. 1. 6. | 5. 3. 5. 3. 5. 1. 6. 5. 6. 1. | 5. 3. 5. 3. 5. 1. 6. 5. 6. 1. | 5. 3. 5. 3. 5. 1. 6. 5. 6. 1. 5. 3. 5. 6. 5. 3. 2. 1. 6. |

5 逐渐加快

6 流水段

บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงขิมไทยเพลงที่นิยมบรรเลงกันมากคือเพลงขิมเล็กและเพลงขิมใหญ่ซึ่งเป็นเพลงสำเนียงจีนที่เกิดขึ้นในราวปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 4 โดยพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) ได้จำทำนองการตีขิมของคนจีนแล้วมาแต่งเป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้นได้ 2 เพลง ตั้งชื่อว่าเพลงขิมเล็กและเพลงขิมใหญ่ สำหรับเพลงขิมเล็ก พระประดิษฐไพเราะได้แต่งขยายเป็นอัตรา 3 ชั้น ส่วนเพลงขิมใหญ่ ครูช้อย สุนทรวาทีน ได้แต่งขึ้นเป็น อัตรา 3 ชั้นเช่นกัน และทั้ง 2 เพลงนี้ ครูมนตรี ตราโมทได้แต่งตัดลงเป็นอัตราชั้นเดียว จนครบเป็นเพลงเถา เมื่อประมาณปี พุทธศักราช 2478 และได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบันนี้ (ธรรมภณ จงรัมย์, 2547)

เพลงจีนขิมเล็ก ท่อน 1

	-	-	+		-	-	+
----	-ชชช	ถชมช	-ถ-ถ	-ร-ค	-ถ-ช	-ม--	ชถ-ช
	-	-	+		-	-	+
-ถชม	ชมรด	คค-ร	รร-ม	-ช-ม	-ร-ค	-ถ--	ค-ร-ค

เพลงสำเนียงจีน บรรเลง “ฉับ” อย่างเดียว โดยบรรเลงที่ทุกๆ จังหวะคก เช่น
เพลงเชิดจีน

เพลงเชิดจีนตัว 2

+	+	+	+	+	+	+	+
-ชชช	-ม-ร	ครมช	-ม-ร	-ถ-ช	-ม-ร	ครมช	-ม-ร
+	+	+	+	+	+	+	+
-ชชช	-ม-ร	ครมช	-ม-ร	-ถ-ช	-ม-ร	ครมช	-ม-ร
+	+	+	+	+	+	+	+
ชมรด	มรดค	ชมชถ	ชถคค	มครม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร
+	+	+	+	+	+	+	+
ชมรด	มรดค	ชมชถ	ชถคค	มครม	รมฟช	ฟลชฟ	ชฟมร

ภาพที่ 12 โน้ตเพลงจีนขิมเล็ก

ที่มา <https://www.slideshare.net/sangkeetwittayastour/thai-music11-69448399>

4.2.4 โอกาสในการบรรเลงหยางฉินและซิมไทย

หยางฉินจะนิยมบรรเลงประกอบการแสดงจิวในประเทศจีน ส่วนโอกาสในการบรรเลงซิมไทยจะนิยมบรรเลงร่วมกับวงเครื่องสายของไทยหรือที่เรียกว่าวงเครื่องสายผสมซิม

ภาพที่ 13 ซิมในวงเครื่องสายไทย

ที่มา <https://www.facebook.com/navymusicdiv/photos/pcb.1369169859839132/1369169449839173/>

สรุปท้ายบท

ลักษณะ วิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงและโอกาสที่ใช้ในการบรรเลงเครื่องดนตรีหยางฉินและซิมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าเครื่องดนตรีสองชนิดนี้มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน

หยางฉินจะมีโพรงขนบข้างตัวเครื่องเป็นส่วนหนึ่งในการซึงสายนอกจากหมุดยึดสาย ส่วนซิมไทยจะเป็นหมุดข้างตัวเครื่องทั้งสองข้างเพื่อซึงสายและสำหรับปรับเสียง หย่องของหยางฉินก็จะมีหย่องเดียวที่ทำให้มีโน้ตเสียงมากกว่าซิมไทย ส่วนหย่องของซิมไทยเป็นหย่องคู่ วิธีการบรรเลงหยางฉินจะมี 7 ประเภท คือ เสียงคู่ เสียงรัว ดัดรัว แยกเสียงประสาน ทำนองประสานและแพรวพราว ส่วนซิมของไทยนั้นจะมีการตีกรอและตีสลั้มือไม่มีการตีแยกเสียงประสานเหมือนกับหยางฉิน บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งสองก็ต่างกันตามวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีของแต่ละ

ประเทศที่จะมีเอกลักษณ์ทำนองที่แตกต่างกัน โอกาสในการบรรเลงหยางฉินจะใช้ในการบรรเลงจิ้งว ส่วนซิมไทยจะนิยมบรรเลงเดี่ยวหรือผสมกับวงดนตรีไทยวง อื่น ๆ

แม้จะมีความแตกต่างกันอยู่มากระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้ แต่ก็มีส่วนที่เหมือนกันคือ การใช้ไม้ทำตัวเครื่องดนตรีหยางฉินและตัวเครื่องซิมไทยและวัสดุของไม้ตีที่ใช้เป็นไม้เฝ่เหมือนกัน วิธีการบรรเลงที่มีส่วนเหมือนกันก็คือ การร่ำเสียงของหยางฉินหรือที่ซิมเรียกว่าการกรอและการตีเสียงเดี่ยวของเครื่องดนตรีทั้งสองก็ใช้วิธีในการบรรเลงแบบเดียวกัน ในการบรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งสองก็นิยมบรรเลงเดี่ยวเหมือนกัน สามารถสรุปได้ว่าเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ (Conclusion, discussion and recommendation)

งานวิจัยเรื่อง “ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและฉิมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหยางฉินและฉิมไทย ความเหมือนของเครื่องดนตรีหยางฉินและเครื่องดนตรีฉิมไทยและความแตกต่างของระหว่างเครื่องดนตรีสองชนิดนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ประวัติความเป็นมาของหยางฉินและฉิมไทย

จากการศึกษาพบว่า หยางฉินเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศแถบตะวันออกเฉียงใต้ เดิมเป็นเครื่องดนตรีของชาวอาหรับและเปอร์เซีย ซึ่งแพร่เข้ามาในประเทศไทยในช่วงราชวงศ์หมิงผ่านเส้นทางสายไหม หากศึกษาความเป็นมาของเครื่องดนตรีชนิดนี้จะพบว่าเป็นเครื่องดนตรีที่มีบรรเลงอยู่ในเกือบทุกประเทศ เป็นเครื่องดนตรีที่สามารถพบเห็นได้ทั่วทุกมุมโลก มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป

การรับอิทธิพลของเครื่องดนตรีฉิมได้เข้ามาในไทยในช่วงต้นของสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่มีการค้าขายจากต่างแดนจากพ่อค้าชาวจีนที่นำเครื่องดนตรีหยางฉินเข้ามาบรรเลงเล่นประกอบกับการแสดงจิวและบรรเลงเพื่อความรื่นเริงทั่วไป นักดนตรีไทยเห็นจึงนำมาบรรเลงและปรับปรุงเครื่องดนตรีฉิมเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีของไทย โดยสำเนียงเพลงที่ใช้บรรเลงฉิมก็จะใช้สำเนียงเพลงจีนที่คิดค้นโดยนักดนตรีไทย

เครื่องดนตรีทั้งสองต่างไม่ใช่เครื่องดนตรีที่คิดค้นโดยชาวเมืองของประเทศนั้น ๆ แต่มีการรับอิทธิพลเข้ามาและปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมของประเทศตัวเอง จึงทำให้เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน

5.1.2 ความเหมือนของหยางฉินและฉิมไทย

จากการศึกษาพบว่า เครื่องดนตรีฉิมของไทยได้รับอิทธิพลมาจากฉิมจีนหรือหยางฉินที่มีพ่อค้าชาวจีนนำเข้ามาเล่นในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นรูปแบบของไทย แต่ก็ยังมีความเหมือนที่ไม่สามารถปฏิเสธได้

ทั้งหยางฉินและซิมไทยเป็นเครื่องดนตรีประเภทใช้ตี และเป็นเครื่องดนตรีสายที่ใช้ ลวดซึงและใช้ไม้ตีให้เกิดเสียง วัสดุที่นำมาทำไม้ตีของเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดก็ยังคงใช้ไม้ไผ่เหมือนกัน มีลักษณะภายนอกที่คล้ายคลึงกันโดยใช้สายลวดซึงหย่องไว้ใช้สำหรับตีให้เกิดเสียง วิธีการบรรเลงก็ใช้ ไม้ตีลงบนสายลวดทำให้เกิดเสียงเหมือนกัน ลักษณะการเล่นที่มีการตีรัวหรือกรอและตีโน้ตเดี่ยว เหมือนกัน โอกาสที่ใช้ในการบรรเลงก็มีความนิยมบรรเลงเดี่ยวเหมือนกัน

แม้การรับอิทธิพลของจีนในรูปแบบเครื่องดนตรีมาปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบของ ตนเองแต่เครื่องดนตรีซิมก็คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีหยางฉินในรูปแบบของวิธีการเล่น การบรรเลงเพลงก็มีการใช้สำเนียงเพลงจีน เพื่อบ่งบอกถึงที่มาของเครื่องดนตรีชนิดนี้ ทำให้ เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้ยังคงมีลักษณะที่เหมือนกัน

5.1.3 ความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทย

จากการศึกษาพบว่า เครื่องดนตรีซิมแม้จะรับอิทธิพลมาจากเครื่องดนตรีหยางฉินแต่ ก็มีการปรับเปลี่ยนให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นเครื่องดนตรีทั้งสองจึงมีความแตกต่างที่ สามารถทำให้ระบุได้ว่าเครื่องดนตรีชนิดใดคือหยางฉินและเครื่องดนตรีใดคือซิมไทย

ความแตกต่างระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้คือระบบเสียงที่ใช้ เนื่องจาก หยางฉินมีหย่องมากกว่าและมีหย่องอิสระที่ทำให้มีโน้ตเสียงมากขึ้นและใช้ระบบเสียงเป็นสากล จึงแตกต่างกับระบบเสียงของซิมที่เป็นโน้ตเสียงคู่แปดแบบไทย ข้อจำกัดในการบรรเลงซิมก็จะมี มากกว่า เพราะโน้ตเสียงไม่มากเหมือนหยางฉิน ทั้งลักษณะการเล่นก็มีลูกเล่นในการบรรเลงแตกต่างกัน หยางฉินจะมีการบรรเลงโดยแยกเสียงประสานระหว่างมือซ้ายและขวา ส่วนการบรรเลงซิมจะใช้ วิธีการตีสลับมือและการกรอเท่านั้น ทั้งสองยังมีการใช้บทเพลงที่บรรเลงแตกต่างกันเนื่องจาก วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีรูปร่างภายนอกที่คล้ายกันแต่หย่องของหยางฉินจะมีหย่องเดี่ยวที่เป็นอิสระ ส่วนซิมไทยจะมีหย่องเป็นคู่ ๆ เป็นการแยกเครื่องดนตรีทั้งสองได้อย่างชัดเจน

ภายนอกเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดยังมีลักษณะร่วมบางอย่างที่ทำให้แยกออกยาก แต่ ถ้าสังเกตก็จะเห็นความต่างได้อย่างชัดเจนของเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้ ยิ่งนำมาบรรเลงก็จะเห็น ความต่างได้มากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทย ทำให้ทราบว่า เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ ซิมไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากเครื่องดนตรีหยางฉินของจีนยังคงรูปแบบในการบรรเลงและรูปร่างโครงสร้างภายนอกเป็นเครื่องดนตรีสายและใช้ตีเหมือนเดิม ลักษณะการบรรเลงยังมีความคล้ายกันในการตีเสียงและรัวเสียงนอกเหนือจากนี้จะเป็นการบรรเลงโดยมีลีลาที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ซึ่งบทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงของแต่ละเครื่องดนตรีก็จะเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีและวัฒนธรรมของภูมิภาค การบรรเลงหยางฉินบทเพลงที่ใช้ก็จะใช้บทเพลงที่บ่งบอกถึงธรรมชาติของประเทศจีน บทเพลงที่ซิมใช้ในการบรรเลงก็จะเป็นเพลงไทยเดิมสำเนียงที่นิยมบรรเลงก็จะเป็นสำเนียงจีนส่วนใหญ่ เพราะเป็นการบ่งบอกว่าเครื่องดนตรีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน โอกาสที่จะบรรเลงของเครื่องดนตรีทั้งสองก็มีความนิยมเล่นคนเดียวหรือเล่นเดี่ยวเหมือนกัน ซึ่งการศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและซิมไทยนี้มีความลำบากในการหาข้อมูลของเครื่องดนตรีหยางฉิน เนื่องจากข้อมูลมีน้อย จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการศึกษาการเปรียบเทียบในส่วนของหยางฉินจึงอาจจะไม่ชัดเจนเท่าที่ผู้วิจัยคาดหวัง หากสนใจในสารนิพนธ์เล่มนี้ต้องการศึกษาต่ออาจนำไปเป็นข้อมูลต่อการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีหยางฉินเพื่อให้สามารถศึกษาต่อไปและง่ายต่อการค้นคว้ามากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของลักษณะ วิธีการบรรเลง บทเพลงที่ใช้และโอกาสในการบรรเลงของหยางฉินและซิมไทย ผู้ที่สนใจศึกษาต่ออาจนำข้อมูลในวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลได้อาจนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำเนิดหยางฉิน การผลิตหยางฉิน หรือศึกษาซิมในวัฒนธรรมอื่น ๆ จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันการแสดงดนตรีประจำประเทศมีให้เห็นน้อยลง เนื่องจากรูปแบบของดนตรีสมัยใหม่มีทางเลือกมาก ดังนั้นจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของดนตรีประจำชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำชาติไว้

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. **เครื่องดนตรีไทยและขิม**. พิมพ์ครั้งที่ 10. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2541.
- จินตนา ฉันทวานิวัฒน์ บาร์ตัน. **หยางฉิน-ขิมจีน**. 2555. สืบค้นจาก <http://jintanab.blogspot.Com/2012/07/blog-post.html> [29 มกราคม 2564]
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. **ดนตรีจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- ชนก สาคริก. **ครบเครื่องเรื่องขิม**. นนทบุรี : ปิ่นเกล้าการพิมพ์, 2551.
- ชัยชนก เหล่าวณิชย์. **กรรมวิธีการผลิตขิมมีเสื่อ กรณีศึกษา ครูจ๋อน ไทรวีมาน**. สาขาวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557.
- ธรรมภณ จงรัมย์. **หัตถ์ขิม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็มไอเอสซอฟต์แวร์จำกัด, 2547.
- นิพันธ์ ธนรักษ์, และกัลลยานี ดวงฉวี. **เรียนรู้จักขิมด้วยตนเอง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัท แอคทีฟพรีนซ์จำกัด, 2551.
- ไพบรยา ลิมปนนาคทอง. **ความแตกต่างระหว่างเพลงเกี่ยวข้าวเกาหลีและเพลงเกี่ยวข้าวไทย**. สารนิพนธ์. สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. **ปฐมบทดนตรีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- ภิชาต เลณะสวัสดิ์. **ปฏิบัติพื้นฐานเครื่องสายไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์, 2543.
- ภิชาต เลณะสวัสดิ์. **อักษรธาตุรียางค์ทางขิม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2548.
- ภรณ์นิภา มากบางแก้ว. **เครื่องดนตรีไทย**. สืบค้นจาก <http://pum-pronnipa.blogspot.com/p/4-6-1.html> [29 มกราคม 2564]
- เมฆม สอดส่องกฤษ. **ขิมหยางฉิน : เปียนโนสัญชาติตะวันออก**. 2556. สืบค้นจาก https://metchs.blogspot.com/2013/01/blog-post_7185.html [26 มกราคม 2564]
- เมฆม สอดส่องกฤษ. **สารานุกรมดนตรีไทยจีน ฉบับสองภาษาไทยจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด, 2551.
- เมฆม สอดส่องกฤษ. **ดนตรีจีนและเพลงจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี, 2554.
- ราชบัณฑิตสถาน. **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สหมิตรพรีนติ้ง, 2545.
- วันพร อ่าวเจริญ. **ขิม**. ดุริยนิพนธ์. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.

ศูนย์ศิลปการแสดงดนตรีจีน. **ประวัติขิมหยางฉิน 扬琴**. สืบค้นจาก http://www.chorsmusic.com/index.php?option=com_content&view=article&id=234:yangqin-chinese-piano&catid=84&Itemid=639 [29 มกราคม 2564]

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. **สารานุกรมดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2560.

อึ้งฉวูจัน สาคริก. **เครื่องดนตรีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2550.

Jirawat. **ดนตรีจีน(Music of China)**. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/mrijisclassroom/non---western-music/dntri-cin-music-of-china> [30 ตุลาคม 2562]

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นันทกานต์ เมฆจันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	28 สิงหาคม 2542
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	38/1 ม.4 ต.ช้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290
ประวัติการศึกษา	
2560 - ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาจีน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2554 - 2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึง มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สายศิลป์ - ภาษาจีน

แบบโอนลิขสิทธิ์สารนิพนธ์
สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวนันทกานต์ เมฆจันทร์
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ชื่อสารนิพนธ์	ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหยางฉินและชิมไทย
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	อาจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ ทศนบรรจง
ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา	38/1 ม.4 ต.ช้างใหญ่ อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290
หมายเลขโทรศัพท์	092-2980198

ลิขสิทธิ์ของสารนิพนธ์อันเป็นผลจากการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่ง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยกำหนดตลอดอายุคุ้มครองสิทธิ์

ลงนามผู้โอน.....

(นางสาวนันทกานต์ เมฆจันทร์)

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....